

ယောင်ယောင် ယောင်ယောင် ယောင်ယောင် ယောင်ယောင်

ရှေ့နှင့် နောက်ကျောဖုံး ပန်းချီ - ဦးဝင်းထွန်း
 အတွင်းဒီဇိုင်း အပြင်အဆင် - ဥဒါန်းစာစောင်အဖွဲ့
 ကွန်ပျူတာ မြန်မာစာလုံး - Radio Burma Group

လက်အောက်ဖုံး လက်ထောက် မြန်မာစာလုံး စာလုံးပုံစံ

သတင်းသမား သတိထားစရာ
 ဖြန့်မာစာနှင့် စကားသံများ

စာရေးဆရာမ ပေါင်း
 က ရေးသားပြုစုသည်။

စာရေးဆရာ မောင်ဟာဗဟု
 က ကူညီတည်းဖြတ်သည်။

မာတိကာ

အမှာစာ	၁
အခန်း(၁) ဝေါဟာရအမှား	၂
အခန်း(၂) အသံထွက်အမှား	၁၀
အခန်း(၃) စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံအမှား	၂၆
အခန်း(၄) သဒ္ဒါအမှား	၃၆
ကျမ်းကိုးစာရင်း	၀၀

အမှတ်စဉ်

မြန်မာဘာသာစကားကို အသုံးပြု၍ သတင်းအချက်အလက်များ ရေးသားထုတ်လွှင့်နေသော သတင်းသမားတို့ အနေဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားကို ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ၏ တိကျမှန်ကန်မှုမှာ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုအပေါ်မှီ၍ ပြောင်းလဲနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

သဒ္ဒါရေးထုံး ဖြစ်စေ၊ ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်း ဖြစ်စေ၊ သတ်ပုံဖြစ်စေ၊ အသံထွက်ဖြစ်စေ တစ်စုတစ်ခု မှားယွင်းချွတ်ချော်လျှင် သတင်းအချက်အလက်၏ အရည်အသွေးများ လျော့ပါးသွားပါသည်။ သဒ္ဒါမှားလျှင် တရားလိုက တရားခံဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ဝေါဟာရမှားလျှင် မရည်ရွယ်ဘဲ ဆဲသလို ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ သတ်ပုံမှားလျှင် အဓိပ္ပာယ်တက်တက်စင် လွဲသွားနိုင်သည်။ အသံထွက်မှားလျှင် လေးနက်သောစကားသည် ရယ်စရာ ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ဘာသာစကားအားနည်းမှုကြောင့် အရည်အသွေးလျော့ပါးနေသော သတင်းအချက်အလက်များကို မီဒီယာများတွင် မတွေ့ချင်အဆုံး တွေ့နေရသည်။ မကြားချင်အဆုံး ကြားနေရသည်။ ပရိသတ်တို့နှစ်သက်သော သတင်းမီဒီယာတို့ကို ကြည့်လိုက်လျှင် အရေးအသား အပြောအဆို အသံနေ အသံထား စနစ်ကျသည့် အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ကို ကော်နေတွေ့ရမည်။

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်ကို ရရှိရန်အတွက် အလွန်ခက်ခဲသည်ကို သတင်းသမားတိုင်း သိသည်။ သို့သော် ယင်းသတင်းကောင်းသည် ဘာသာစကားချွတ်ယွင်းမှုကြောင့် သတင်းလွှဲ သတင်းမှားတစ်ခု အဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားနိုင်သည်ကို သတိထားသင့်သည်။ အနည်းဆုံးအားဖြင့် သတင်းပရိသတ်၏ အသိဉာဏ်အတွင်းသို့ တန်းကနဲ ဝိုက်မဝင်သွားဘဲ ဝေလည်ကြောင်ပတ် မပြတ်မသား ဖြစ်နေတတ်သည်။ အရေးအသားအပြောအဆို မတတ်သဖြင့် ပရိသတ်မှာ မထေမဲ့မြင်အလုပ်ခံရသလို ခံစားရသည်များ ရှိသည်။ မရေမရာ ဇေဝဇေါ စဉ်းစားရခက်နေတတ်သည်။ ဘာသာစကားတွင် အတွေးအခေါ် အယူအဆတို့အပြင် ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာများလည်း ဒွန်တွဲပါဝင်နေသည်ကို သတိပြုရပါမည်။ ကျောက်ကောင်းတပွင့် မြစ်လာဖို့အတွက် ကျောက်သွေးအတတ် လိုအပ်သကဲ့သို့ သတင်းကောင်းတပုဒ် မြစ်ပေါ်လာဖို့အတွက် ဘာသာစကား အတတ်ပညာ လိုအပ်သည်။

မြန်မာပရိသတ်ကို ဦးတည်နေသော သတင်းသမားတို့အနေဖြင့် မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို ပါရဂူမြောက် မဟုတ်သော်မှ တိတိကျကျ ရေးသား ပြောဆိုတတ်ရန် လိုအပ်သည်။ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ပတ်သက်၍ အခြေခံဥပဒေတို့ကို သိထားသင့်သည်။ မြန်မာစာ အရေးအသားနှင့် မြန်မာစကားအပြောအဆိုတို့ တွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော အလွဲအမှားများကို သိထားသင့်သည်။ ဤစာအုပ်သည် သတင်းသမားတို့ အတွက် မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို တိတိကျကျ ရေးသားပြောဆိုနိုင်ရန် အကူအညီပေးမည့် စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၁)

စကားသုံး အမှား၊ ဝေါဟာရ အမှား

မြန်မာအသံရေးဒီယိုနှင့် မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြားအပါအဝင် မီဒီယာများတွင် မြန်မာစကားလုံးကိုပင် အခေါ်ဝေါ်မှား၊ အသုံးမှားများဖြင့် ပြောဆိုမိကြသည်ကို တွေ့နေရပါသည်။

အခေါ်ဝေါ်မှားခြင်းသည် ပြောဆိုလိုသော အဓိပ္ပါယ်လွဲချော်စေနိုင်သောကြောင့် လူထုအတွက် ဆက်သွယ်ရေး ကြားခံများဖြစ်သော မီဒီယာသမားများအနေဖြင့် စကားလုံး၊ ဝေါဟာရ မှန်ကန်ရေးကို အထူး ဂရုပြုသင့်ပါသည်။

ဒေသသုံး အခေါ်ဝေါ်များ

မြန်မာနိုင်ငံသည် လူမျိုးကွဲများစွာနေထိုင်သော နိုင်ငံဖြစ်သည့်အတွက် ဘာသာစကားကွဲများ ရှိနေသည့်အပြင် ဒေသအလိုက်ကွဲပြားသည့် ဒေသိယစကားများလည်း ရှိပါသည်။

မီဒီယာသမားများသည် ဒေသသုံး စကားများကို နားလည်ထားသင့်၊ သိထားသင့်ပြီး မသဲကွဲသည့် ဝေါဟာရများကို သေသေချာချာ မေးမြန်းစုံစမ်းပြီး သုံးစွဲသင့်ပါသည်။

ဥပမာ- ဒေသအမည်များခေါ်ရာတွင် အထူးသဖြင့် သတိထားသင့်သည်။

- ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ‘ခယားရွာ’ကို ‘ဘုရားရွာ’ဟု မှားယွင်းကြေညာခြင်းမျိုးကို သတိပြုသင့်သည်။ ထို့အတူ မှားတတ်သော ဒေသအမည်အချို့ကို ဥပမာအဖြစ် တင်ပြပါမည်။

- ပဲခူး - ဗဂိုး
- စစ်ကိုင်း - ဇဂိုင်း
- ဒီပဲယင်း - ဒပယင်း
- လပွတ္တာ - လတ်ပွတ်တာ
- မတ္တရာ - မဒယာ
- ဆားလင်းကြီး - ဆလင်းဂျီး
- နွားထိုးကြီး - နထိုးဂျီး
- မုတ္တမ - မဒမ
- ဒါးက - ဒက
- ကျောက်ပန်းတောင်း - ကျောက်ပဒေါင်း
- မြင်းခြံ - မြင်းဂုံ
- တံတားဦး - ဒဒအူး - ဟု ခေါ်ရသည်ကို သတိထားရပါမည်။

ဥပမာ- ပခုက္ကူ၌ ဖေဖွာရီ-ဩဂုတ်သော သံဃာများကို စစ်တပ်က အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းသည့် အကြောင်း သတင်းတစ်ခုတွင် ‘ဘတ်ခွက်’ ဟူသော အသုံးတစ်ခုကို တွေ့ရပါသည်။ ထို ‘ဘတ်ခွက်’ ဆိုသည်မှာ စင်စစ် ‘ဘတ်ဂွ’ သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဘတ်ဂွဆိုသည်မှာ ထိုဒေသတိုက်၌ ‘လောက်လေးခွ’ ကို ခေါ်သည့် အသုံးအနှုန်းဖြစ်သည်။

သို့သော် ထို ဒေသသုံးဝေါဟာရကို မသိသဖြင့် ‘ဘတ်ခွက်၊ မတ်ခွက်’ ဟု အလွဲလွဲ အမှားမှား သုံးသွားကြသည့်အတွက် သတင်းနားထောင်သူများအတွက် နားလည်မှုလွဲခြင်း၊ မရှင်းလင်းခြင်းများ ဖြစ်စေသည်။

အညာဘက်၌ ‘ကောက်ညှင်းကျည်တောင့်’ ကို ‘ခဲလံချောင်း’၊ ‘လက်နိုင်ဓာတ်မီး’ ကို ‘ဒုတ်မီး’၊ ‘ပုံရွာဘက်၌’ မီးပြောင်း’ ကို ‘မီးပုလွေ’၊ မော်လမြိုင်ဘက်မှာ ‘မြင်းလှည်း’ ကို ‘ဘုံပြတ်’ စသည်ဖြင့် ခေါ်သော ဒေသီယသုံးများကို သိထားသင့်သည်။

ခုံးတိုက်ကွင်း ဟူသော အသုံးမျိုးကို သတင်းပြောသူက (ခုံးတိုက်ကွင်းဆိုသည်မှာ ဘုန်းတော်ကြီးများ ပျံတော်မူသည့်အခါသုံးသည့် သုဿန်ကွင်းကို ဆိုလိုပါသည်။) ဟူ၍ ထည့်ရှင်းပေးရန် လိုပေသည်။

ရွာဆော် ကို ယခုခေတ်၌ ရာထူးရာခံအသုံးအနှုန်းဖြင့် **ရယက** ဟု သုံးနှုန်းသော်လည်း သတင်းတပုဒ်၌ ‘ရွာစော်’ (ရွာဆော်) ဟု သုံးသည့်အပြင် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကလည်း မှားနေပါသေးသည်။

ထိုအသုံးအနှုန်းသည် တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနှင့် နားလည်နိုင်ရမည်ဟူသည့် သတင်းအရေးအသား စည်းကမ်းနှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုမရှိပေ။

အတိုကောက်အသုံး

သတင်းများတွင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများ၏ အမည်များကို **မြေ-ကြေး-ရှင်း၊ လယ်-စိုက်-ရှင်း၊ ရေ-ရင်းမြစ်** စသည့် အတိုကောက်သုံးခြင်းမျိုးကို ရှောင်ရပါမည်။

ဥပမာ၊ **အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်** ကို သတင်းအစကတည်းက တကြိမ်မှ အပြည့်အစုံ မိတ်ဆက်မထားဘဲ **ဒီ-ချုပ်** ဟု တောက်လျှောက်ကြေညာခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ အတိုကောက်ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ထိုသတင်းမျိုးကို တကြိမ်တခါမျှ နားမထောင်ဖူးသူများ၊ ထိုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အကျွမ်းမဝင်သူများအတွက် မရှင်းလင်းခြင်း၊ နားမလည်ခြင်းများ ဖြစ်စေပါသည်။

ထိုအတူ **ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်** ကို **ညွှန်ချုပ်**၊ **ပါမောက္ခချုပ်** ကို **ပါ-ချုပ်** ဟု သုံးခြင်းမျိုးကိုလည်း သတင်းအရေးအသားတွင် ရှောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သူမ ဟူသည်အသုံး

ယခုနောက်ပိုင်းသတင်းများ၌ သူမ ဆိုသော နာမ်စားအသုံးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားစရာဖြစ်နေပါသည်။

စင်စစ် သူမ ဆိုသည်မှာ ရသစာပေထဲက ထွက်ပေါ်လာသော အသုံးဆန်းတခုဖြစ်သည်။ သို့သော် သတင်းများတွင် သုံးလေ့မရှိသော၊ သုံးဖို့လည်းမလိုအပ်သော အညွှန်းနာမ်စားသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ (၁)

- မစ္စတာဂန်ဘာဂီက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို သူမ ရဲ့ နေအိမ်မှာ သွားရောက် တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။
- မစ္စတာဂန်ဘာဂီက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို သူ့နေအိမ်မှာ သွားရောက် တွေ့ဆုံ ခဲ့ပါတယ်။

ဥပမာ (၂)

- ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သူမရဲ့ သဘောထားကို တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။
- ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သူ့ သဘောထားကို တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။

ကြော်ငြာ၊ ကြေညာ

နောက်အမှားတခုကတော့ ကြော်ငြာ နဲ့ ကြေညာ ကို မကွဲပြားတာပါ။

- နိုင်ငံတော်အစိုးရက မြန်မာအားကစား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်မှ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ပေးနေကြောင်း သတင်းစာရေဒီယိုများမှ မကြာခဏ ကြော်ငြာ ပြောကြားနေသော်လည်း လက်တွေ့၌ ခရီးမရောက်လှပေ။ (ကြေညာ ဟုရေးမှမှန်မည်)
- ယခုအခါ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများသည် မိမိတို့လုပ်ငန်း အောင်မြင်ရေးအတွက် ကြော်ငြာကို အားကိုးလာကြသည်။

အရေးမှား၊ အသုံးမှား စကားများ

အမှတ်မထင်ရေးမိသုံးမိရာမှ အရေးမှားအသုံးမှား ဖြစ်သွားတတ်သော စကားများဖြစ်သည်။ အသံထွက်အတိုင်း လိုက်ရေးမိရာက အရေးမှားသွားခြင်းဖြစ်သည်။

အသံထွက်ပုံအတိုင်း မကြာမီကို မကြာမှီ၊ မုသားကို မူသား၊ မင်ကို မှင်၊ မြားကို မြှား၊ သွားလျက်လာလျက်ကို သွားလျှက်လာလျှက်၊ လျင်မြန်ကို လျှင်မြန် ဟု မှားရေးတတ်ခြင်းမှာ အသံထွက်ပုံကို လိုက်ပြီး မှားရေးမိတတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပါဠိစကား အမှားများ

မှားယွင်းရွတ်ဆိုမိရာက အသုံးတွင်သွားပြီး အရေးအသားပါ မှားသွားတတ်သော စကားမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် **ထောပနာ** ဟူသော ပါဠိစကားသည် ချီးမွမ်းခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။

သို့သော် **ထောပနာ** ကို **ထောပနာ** ဟု မှားယွင်းရွတ်ဆိုမိရာမှ အသုံးတွင်သွားပြီး **ချီးမွမ်းထောပနာ** ဟု အမှားသုံးနေကြပါသည်။ စင်စစ်တွင် **ချီးမွမ်းထောပနာ** ဟု သုံးမှ မှန်ပါလိမ့်မည်။

ထို့အတူ **အနုမတဂ္ဂ** ဟူသော ပါဠိစကားသည် **အစမရှိသော၊ အစကိုမသိနိုင်သော** ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ဤသံသရာကြီး၏ အစကိုမသိနိုင်သဖြင့် **အနုမတဂ္ဂ သံသရာ** ဟု သုံးလေ့ရှိကြပါသည်။

မရေတွက်နိုင်အောင် များပြားသည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်လည်း သုံးကြပါသေးသည်။ 'ပေါ့ပေါ့နေ ပေါ့ပေါ့စားသူများ အနုမတဂ္ဂ ရှိလေသည်' ဟူသော အသုံးမျိုးဖြစ်သည်။

သို့သော် **အနုမတဂ္ဂ** ကို **အနုတက္ကမ** ဟု မှားယွင်းရွတ်ဆိုမိရာက 'ဒီလိုလူတွေ **အနုတက္ကမ**' ဟူသော အသုံးမျိုးကို အချို့ကသုံးနေကြပါသည်။ **အနုမတဂ္ဂ** ဟုသုံးမှ မှန်ပါလိမ့်မည်။

ရေးပုံချင်းနီးစပ်သောစကားမျိုးကြောင့် ယောင်မှားသုံးမိတတ်သော စကားမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ **ကတိ** (ဝန်ခံချက်၊ သဘောတူညီချက်၊ အချိန်းအချက်စကား) နှင့် **ဂတိ** (လားရာ၊ သတ္တဝါ တို့သေပြီးနောက် အချိန်းအချက်နေရာ) တို့သည် ရေးပုံချင်းနီးစပ်သော ပါဠိစကားနှစ်လုံး ဖြစ်ပါသည်။

ဆင်တူယိုးမှားဖြစ်သည့်အပြင် **ကတိ** ကိုလည်း **ဂတိ** ဟုပင် အသံထွက်သည့်အတွက် **ဂတိပြု** ၊ **ဂတိပေး** ဟု ယောင်မှား သုံးမိတတ်ကြပါသည်။ **ကတိပြု** ၊ **ကတိပေး** ဟုသုံးမှ မှန်ပါ၏။

ထို့အတူ **ကရုဏာ** (သနားခြင်း) နှင့် **ဂရု** (အလေးထားခြင်း) တို့သည်လည်း ရေးပုံချင်း နီးစပ်သော ပါဠိစကားနှစ်လုံးဖြစ်ပါသည်။ **ကရုဏာ** ကို **ဂရုဏာ** ဟု အသံထွက်သည့်အပြင် ဆင်တူယိုးမှားဖြစ်သော **ဂရု** (ဂရုစိုက်၊ ဂရုပြု) ကလည်း ရှိနေသဖြင့် **ဂရုဏာ** ဟု ယောင်မှား သုံးမိတတ်ကြသည်။ **ကရုဏာ** ဟုသုံးမှ မှန်ပါမည်။

အဓိပ္ပါယ်အရ နီးစပ်မှုရှိသည်ကိုလိုက်၍ အသုံးမှားတတ်သော စကားမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ **အဓိဋ္ဌာန်** သည် **အဓိဋ္ဌာန** ဟူသော ပါဠိစကားမှ ဆင်းသက်၍ စိတ်၌ခွဲခြား ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ တည်ဆောက်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။

သန္နိဋ္ဌာန် သည် **သန္နိဋ္ဌာန** ဟူသော ပါဠိစကားမှ ဆင်းသက်လာ၍ **စိတ်ဆုံးပြတ်ခြင်း၊ စိတ်ပိုင်းပြတ်ခြင်း** ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ **သန္နိဋ္ဌာန်ပြုသည်၊ သန္နိဋ္ဌာန်ချသည်** ဟု သုံးလေ့ရှိပါသည်။

သန္နိဋ္ဌာန် ကို အဓိဋ္ဌာန် နှင့် ရောပြီး **သံဓိဋ္ဌာန်** ဟု မှားသုံးတတ်ကြပါသည်။ **သန္နိဋ္ဌာန်** ဟု သုံးမှ မှန်ပါမည်။

မသုံးသင့်သော အသုံးလွှဲ အသုံးမှားများ
(ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အဆဲအဆို အသုံးအနှုန်းများနှင့် အရပ်သုံးစကားများ)

ဥပမာ (၁) -

- စစ်အစိုးရဟာ ဘာပဲလုပ်လုပ်ရဆိုတဲ့ အနေအထားမျိုးနဲ့ **လက်မခံ** ဖြစ်နေတာပါ။
လက်မခံ ကသာ အသုံးမှန်ဖြစ်သည်။ **မခံ** က ကြောက်ရွံ့သည့်အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်ပြီး၊ **မရွံ့** ကမူ မကြောက်
 သည့် အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်၍ အဓိပ္ပါယ် လုံးဝလွဲမှားသွားစေသည့် အသုံးမှားဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ (၂) -

- ဆန္ဒပြသံယာတော် အနည်းဆုံး အပါးတထောင်ကျော်လောက် **ဖမ်းခံထိ** ခဲ့ပါတယ်။ (**ဖမ်းဆီးခံ
 ခဲ့ရပါတယ်**)
ဖမ်းခံထိ ဟူသည့်စကားလုံးသည် အရပ်သုံးစကားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စံဘာသာစကားသုံးရန်
 လိုအပ်သည့် မီဒီယာများတွင် မသုံးစွဲသင့်ပါ။ **ဖမ်းဆီးခံရ** ကိုသာ သုံးရပါမည်။

ဥပမာ (၃) -

- မြို့အနှံ့ လုံခြုံရေးတွေ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် **ချမှတ်** ထားပါတယ်။ (**ချ**)
ချမှတ် ဟူသောအသုံးမှာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဥပဒေအရေးအရာများ သတ်မှတ် ကန့်သတ်ရာ၌သာ
 သုံးပါသည်။ လုံခြုံရေးချခြင်းကို **ချထား** ဟုသာ သုံးပါသည်။

ဥပမာ (၄) -

- သင်္ချိုင်းမြေနေရာ သတ်မှတ်ပေးလိုက်တဲ့ အတွက် သူတို့အဖို့ ဒီ သင်္ချိုင်းမြေနေရာကို **ပထမဆုံး
 အကြိမ်** အသုံးပြုခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (**ပထမဆုံး အဖြစ်**)
 ထိုဝါကျတွင် **ပထမဆုံးအကြိမ်** ဟူသောအသုံးက နောက်ထပ်အကြိမ်များစွာ ရှိနေသေးသည်ဟု
 နိမိတ်ဖတ်သည့် **ဆင့်ပွားအနက်** သက်ရောက်နေပါသည်။
 ထို့ကြောင့် လုံးဝမှားယွင်းနေသည်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်မပြတ်မသား ဖြစ်စေသည့်
 ဝါကျဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ ‘ပထမဆုံး အဖြစ်’ ဟူသော ဖော်ပြချက်မျိုး ဖြစ်သည်။

ဥပမာ (၅) -

- တရုတ်အာဏာပိုင်များ **မယားငယ်** ယူတဲ့ကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ...
မယားငယ် ဟူသောအသုံးသည်လည်း အရပ်သုံးစကားသာဖြစ်သည်။ သတင်းသုံးအနေဖြင့် ဆိုပါ
 က **လက်ရှိဇနီးအပြင် ထားရှိသော နောက်ထပ်ဇနီးမယား** သို့မဟုတ် **နောက်ထပ်ဇနီးမယား** ဟု
 သုံးနှုန်းသင့်ပါသည်။

- သံဃာတော် နှစ်ဦး ကို မေးမြန်း ခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာရိုးရာအစဉ်အလာ အခေါ်အဝေါ်များကို ဂရုစိုက်သုံးစွဲရပါမည်။ ထို့ကြောင့် ‘သံဃာတော် နှစ်ပါး ကို လျှောက်ထားမေးမြန်း ခဲ့ပါတယ်’ ဟုသာ ဖြစ်ရပါမည်။

ဥပမာ (၆)

- တောင်ဥက္ကလာပမှ ကျောင်းတိုက် တခု ကို ဝင်ရောက်စီးနင်းခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ (ကျောင်းတိုက် တတိုက်)

မြန်မာစကားခေါ်ထုံးအရ ကျောင်းတိုက်တတိုက် ဟူသောအသုံးကို ဂရုပြုသင့်ပါသည်။ ထို့ အတူပင်

- နွား တကောင်
- စစ်တပ် တတပ်
- ဘုရား နှစ်ဆူ
- သင်္ကန်း နှစ်စုံ
- ကျောင်း တကျောင်း
- ဒိဋ္ဌိ တဒိဋ္ဌိ
- စက်ရုံ တရုံ
- ရဟန်းမယ်တော်

ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ကြီး၏ ဖခမည်းတော် - စသော အသုံးများကို ဂရုတစိုက် သုံးစွဲရမည်ဖြစ်သည်။

ဥပမာ (၇)

- စကော့ဇျေး တပိုက်မှာတောင် လူသွားလူလာ ခြောက်တပ်နေတယ်လို့ သိရပါတယ်။ လက်ရှိအခေါ်ဝေါ်မှာ ဗိုလ်ချုပ်ဇျေးဖြစ်ပြီး တရားဝင်သတ်မှတ်ထားသောအမည်မှာ **ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းဇျေး** ဖြစ်ပါသည်။

သတင်းနားထောင်သူများက လွတ်လပ်ရေးမရခင်က ခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည့် စကော့ဇျေး ဟူသောအမည်ကို သိမထားပါက ထိုသတင်းမှာ မရှင်းလင်းသောသတင်း ဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။ သတိပြုရမည့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ပင်

- ဂန္ဓိဆေးရုံ ကို အရှေ့ရိုင်းဆေးရုံ
- ဂျပန်ဆေးရုံ ကို ဗဟိုအမျိုးသမီးဆေးရုံကြီး
- ကာတိုလစ်ဆေးရုံ ကို စံပြဆေးရုံ

ဘားလမ်း ကို မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံလမ်း
 ဖရေဇာလမ်း ကို အနော်ရထာလမ်း
 စပတ်လမ်း ကို ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း
 ခရစ်လမ်း ကို သိမ်ဖြူလမ်း - စသကဲ့သို့ ယနေ့ခေတ် လူသိများသော တရားဝင်
 အသုံးအတိုင်း ပြောင်းလဲသုံးစွဲရန် လိုပါသည်။

ဥပမာ (၈) -

- ထိုစခန်းမှ တာဝန်ကျရဲအရာရှိက သံဃာတော်ကို **ကွမ်းပစား နဲ့၊ ခီးစား** ဟု ပြောသည်။
 ထိုဝါကျကို သတင်းအဖြစ် ရေးသားဖော်ပြလိုပါလျှင်
 - ထိုစခန်းမှ တာဝန်ကျရဲအရာရှိက တိုင်းထွာဆဲဆိုခဲ့သည်ဟု ထိုကာယကံရှင် သံဃာတော်က
 ပြောပြပါသည် ဟု ရေးသားနိုင်ပါသည်။
 (သတင်းဖော်ပြချက်ဟူသည့် ပရိသတ်အား လေးစားသမှုဖြင့် ရေးသားကြေညာ ဖော်ပြရသည်
 ဖြစ်၍ အရပ်သုံးဆန်သည့် ဆဲရေးတိုင်းထွာသည့် အပြောအဆို အရေးအသားတို့ကို ရှောင်ကြဉ်ရန်
 လိုပေသည်။)

ဥပမာ (၉) -

- ထိုအစီအစဉ်ကို မနေ့က **လွှင့်ထုတ်** ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။
 ထုတ်လုပ်ရန်ပြင်ဆင်ပြီးမှ လွှင့်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် အသုံးမှန်မှာ **ထုတ်လွှင့်**သာ ဖြစ်သည်။ (တခါတရံ
ထုတ်လွှတ် ဟု သုံးသည်ကိုပင် တွေ့ရတတ်ပါသေးသည်။)

ဥပမာ (၁၀) -

- ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တစုံတရာ ဖြေရှင်းခြင်းမပြုဘဲ ဒေသခံအာဏာပိုင်တွေရဲ့ တာဝန်သာ
 ဖြစ်တယ်လို့ **လွှဲချ** ဖြေဆိုသွားပါတယ်။
လွှဲချ ဟူသော စကားသည်လည်း အရပ်သုံးစကားပင်ဖြစ်သည်။ သတင်းသုံးစကားအရဆိုလျှင်
 'ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တစုံတရာ ဖြေရှင်းခြင်းမပြုဘဲ ဒေသခံအာဏာပိုင်များ၏ တာဝန်သာ
 ဖြစ်သည်ဟု **အပြစ်ပုံချ** ဖြေဆိုသွားပါသည်' ဟုသာ ရေးသင့်ပါသည်။

ဥပမာ (၁၁)

- တကယ်လို့ အဲဒီထောက်ခံပွဲကို မလိုက်ဘူးလို့ငြင်းဆန်ရင် ဒဏ်ငွေ ၂၀၀၀ ကနေ ၃၀၀၀ ထိ
ရိုက်ထည့် တယ်လို့ သိရပါတယ်။
 ထိုသတင်း၌ ၂၀၀၀၊ ၃၀၀၀ ဟူသော အရေအတွက်မှာ ကျပ်ငွေဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြရန်လိုပြီး။

ရိုက်ထည့် ဟူသောအသုံးသည်လည်း အရင်သုံးဘာသာစကား ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းသုံး စံဘာသာစကားဖြင့်သာ သုံးစွဲရပါမည်။ ထို့ကြောင့် ‘တကယ်လို့ အိအိထောက်ခံခွဲကို မလိုက်ဘူးလို့ငြင်းဆန်ရင် ဒဏ်ငွေ ကျပ် ၂၀၀၀ ကနေ ကျပ် ၃၀၀၀ အထိ ဒဏ်ငွေရိုက်ခံရတယ်လို့ သိရပါတယ်’ ဟု ရေးသားသင့်ပါသည်။

ဥပမာ (၁၂)

– ဒီအစီအစဉ်ကို နားထောင်တဲ့အတွက် **ကျေးဇူးပါ။**

ထို ပြောကြားချက်တွင်လည်း **ကျေးဇူးပါ** ဟူသော အသုံးသည် အရင်သုံးစကားဖြစ်သည့်အပြင် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်း ပြည့်စုံမှုမရှိသော ဝါကျ ဖြစ်နေပါသည်။ သတင်းသုံးအရေမှီလျှင် ‘ဒီအစီအစဉ်ကို နားထောင်တဲ့အတွက် **ကျေးဇူးတင်ပါတယ်**’ ဟု အပြည့်အစုံ ပြောသင့်ပါသည်။

ဥပမာ (၁၃)

– **မသာရီတာ**ကိုတော့ ပိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ တက်ရောက်ခြင်းမရှိဘူးလို့ သိရပါတယ်။

ဖြစ်သင့်သည်မှာ –

‘**အသုဘအခမ်းအနား** ကို ပိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ မတက်ရောက်ဘူးလို့ သိရပါတယ်’ ဟုသာ စံအသုံးအနှုန်း သုံးသင့်ပါသည်။

အထက်၌တင်ပြခဲ့သော သတိပြုဖွယ်ခေါဟာရအသုံး၊ စကားသုံးများမှာ မိဒီယာများတွင် အမှတ်တမဲ့သုံးစွဲနေတတ်သော အသုံးများဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အသံလွှင့်မီဒီယာ (ရေဒီယို) များတွင် တွေ့နေရသည့်အမှားများ ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၂)

အသံထွက်အမှား

မြန်မာ့အသံရေဒီယိုနှင့် မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြား အပါအဝင် မီဒီယာများတွင် မြန်မာစကားလုံး ကိုပင် အသံထွက်အမှားများဖြင့် ပြောဆိုမိကြသည်ကို တွေ့နေရပါသည်။

အသံထွက်မှားခြင်းကြောင့် ပြောဆိုလိုသော အဓိပ္ပါယ်ကို လွဲချော်စေနိုင်သောကြောင့် မီဒီယာသမားများအနေဖြင့် စကားသံပီရေးကို အထူး ဂရုပြု သုံးနှုန်းသင့်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာ့မီဒီယာတွင် တွေ့ရသော မှားလေ့ရှိသည့် အသံထွက်မှားများကို အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစား ရှာဖွေ၍ တင်ပြပါမည်။

ပါဠိ အသံထွက်များ

- မေတ္တာသုတ် - မစ်တာသုတ် (မျစ်တာ မဟုတ်)
  - ပညာတတ် - ပင်ညာတတ် (ပျင်ညာတတ် မဟုတ်)
  - ဋီကာ - တီဂါ (ဒီဂါ မဟုတ်)
  - ကဏ္ဍ - ကန်ဒါ (ဂန်ဒါ မဟုတ်)
  - နိစ္စရူပ - နိစ်စဇူပ (နေ့တဇူပ မဟုတ်)
  - ပတ္တဝါဏ် - ပတ်တပိုင် (ဘတ်လဘိုင် မဟုတ်)
  - ကောလဟလ - (ကောလာဟာလ မဟုတ်)
  - ဝါကျ - ဝက်ကျာ
- (ဝါက်ကျ ကို ပေါင်းရေးထားသော စာလုံးပေါင်းဖြစ်၍ ဝက်ကျာ ဟု ဖတ်ရန်)။

ထို့အတူ -

- သကျသာကီ - သက်ကျာ သာဂီ
- စကြဝဠာ - စက်ကြာဝလာ
- စကြဝတေးမင်း - စက်ကြဝဒေးမင်း
- ဓမ္မစကြာ - ဒမစက်ကျာ
- ပရိက္ခရာ - ပရိတ်ခယာ
- လက်ျာ - လက်ယာ
- ယေဘုယျ - ယေဘုံယ
- အာဝဇ္ဇန်း - အာဝဇ်ဇန်း
- အာလာပသလ္လာပ - အာလာပသာလာပ

- ပါဠိတွင် ည သည် ဥ နှစ်လုံးပေါင်းထားခြင်းဖြစ်ပြီး ရှေ့စာလုံး၏ အသတ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ည ရှေ့က စာလုံးကို ဖတ်လျှင် ဥ သံ (တနည်းအားဖြင့် ‘င’ သံ၊ ‘န’ သတ်) နှင့် ဖတ်ရသည်။

ဥပမာ -

ပညာ	-	ပင်ညာ
ပုည	-	ပုန်ည
ပဋိညဉ်	-	ဘဒိန်ညင်
ဝိညာဉ်	-	ဝိန်ညင်
သညာ	-	သင်ညာ
အညမည	-	အင်ညမင်ည
အညတြ	-	အင်ညတရ
သာမည	-	သာမင်ည
အဘိညာဉ်	-	အဘိန်ညဉ်

အသံထွက်၊ စာလုံးပေါင်းနှင့် အဓိပ္ပါယ် ဆက်စပ်မှု

အသံထွက်ဆင်သယောင် ရှိသော်လည်း၊ စာလုံးပေါင်းမတူဘဲ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆက်စပ်နေသောကြောင့် အလွန်မှားလေ့ရှိသည့် စကားလုံးများကို အထူးသတိထား ရပါမည်။ ထိုစကားလုံးများမှာလည်း မှားပါက အဓိပ္ပါယ်လွဲချော်သွားသည့်အတွက် မမှားသင့်သည့် အမှားများပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ - ကျ နှင့် ချ တွင် ကျ သည် အလိုအလျောက်ဖြစ်ခြင်းကို ပြသည့် အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်ပြီး၊ ချ မှာ ပြုခြင်းကို ပြသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ပင် ကွာ သည် အလိုအလျောက် ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ပြပြီး၊ ခွာ က ပြုခြင်းသဘော ဖြစ်သည်။

ထိုသို့သော စကားလုံးများထဲမှ တချို့ကို ဥပမာ ပြလိုပါသည်။

ဖြစ်ခြင်းပြ	ပြုခြင်းပြ
ကွာ	ခွာ
ကျက်	ချက်
ကြွေ	ချွေ
ပဲ့	ဖဲ့
ငြိမ်း	ငြိမ်း
နှပ်	နှပ်

ဖြစ်ခြင်းပြ

ရွှေ
မျော
လန်
လွတ်
နှွေး
မြုပ်
လွင့်
ပျောက်
ပွင့်
ပြတ်
ညှပ်
ပွ
လျော့

ပြုခြင်းပြ

ရွှေ
မျော
လန်
လွတ်
နှွေး
မြုပ်
လွင့်
ပျောက်
ပွင့်
ပြတ်
ညှပ်
ပွ
လျော့

စကားသံအဆက်အစပ်၊ အဖြတ်အရပ်

စကားသံနှစ်သံကို တဆက်တစပ်တည်း ပြောသည့်အခါ ရှေ့စကားသံ၏ အရှိန်က နောက်က စကားသံကို လွှမ်းမိုးတတ်ပါသည်။

ဥပမာ - ‘ပုလင်းကွဲ’ ဟူသော စကားလုံးကို ပြောသည့်အခါ ရှေ့စကားသံ ‘ပုလင်း’ ၏ သံပြင်းလွှမ်းမိုးမှုကြောင့် နောက်က ‘ကွဲ’ ဟူသော သံညှင်းက အသံပြင်းသို့ ပြောင်းသွားကာ ‘ပလင်းကွဲ’ ဟု ဖြစ်သွားသည်။ ထိုသို့ ပြောင်းရာတွင် သံညှင်း- သံတင်း- သံပြင်း သက်ဆိုင်ရာ အတွဲအဖက် အတိုင်းသာ ပြောင်းသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ အတွဲအလိုက် အသံပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

သံညှင်း	သံတင်း	သံပြင်း
က	ခ	ဂ
ကျ	ချ	ဂျ
စ	ဆ	ဇ
တ	ထ	ဒ
ပ	ဖ	ဘ
သ	သု (မြန်မာ အသံထွက်အရ သံပြင်း သ ဖြစ်သည်)	

ဥပမာ -

ကစားစရာ	-	ဂဇားဇယာ
ကတုံး	-	ဂခုံး
ကတုန်းကတိုက်	-	ဂခုံးဂခိုက်
ကလေး	-	ခလေး
ကုဋီ	-	ကုဒီ
ကုဋေ	-	ဂဒေ
ကုသိုလ်	-	ကုသို
ကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန်	-	ကိုဇူးကိုချွန်
ကုန်စုံဆိုင်	-	ကုန်စုံဗိုင်
ကုန်သည်	-	ကုန်သည်
ခါးပိုက်ဆောင်တပ်	-	ဂပိုက်ဆောင်တပ်
ခံတွင်းပျက်	-	ဂခွင်းဗျက်
ခေါင်းကြီးပိုင်း	-	ဂေါင်းဂျီးပိုင်း
ငွေကြေး	-	ငွေဂျေး
စကြဝတေးမင်း	-	စက်ကျဝဒေးမင်း
ဆေးဆိုင်	-	ဆေးဗိုင်
ဆက်ရက်	-	ဇယက်
ဆင်းတု	-	ဆင်းဒု
ဆောင်းတွင်း	-	ဆောင်းဒွင်း
ဆယ်ခု	-	ဆယ်ဂု
တရားပွဲ	-	တယားဘွဲ
တိုင်းရင်းသား	-	တိုင်းယင်းသွား
တည်းခို	-	တဲခို
တန်းလျား	-	တန်းယား
ထီးသုံးနန်းသုံး	-	ထီးသုံးနန်းသုံး
ဒေသခံ	-	ဒေသဂံ
မီးစာခံ	-	မဇာဂံ
နေ့စား	-	နေ့ဇား
နင်းပြား	-	နင်းဗျား
နည်းနည်း	-	နိနိ

ပူးပေါင်း	—	ပူးဘောင်း
ပန်းခြံ	—	ပန်းဂျုံ
ပန်းပင်	—	ပန်းဘင်
ပြည်ပြည်	—	ပြေးပြေး
ပိုလ်ချုပ်	—	ဘိုဂျက်
ဘိသိက်	—	ဘိတ်သိတ်
ဘုရားပုံတော်	—	ဖယားပုံဒေါ်
ဘုန်းတော်ကြီး	—	ဖုန်းဒေါ်ဂျိုး
ဘွဲ့ကြိုလင်တန်း	—	ဘွဲ့ရှိလင်ဒန်း
မီးသတ်	—	မီးသုတ်
မော်ကွန်း	—	မော်ဂွန်း
မော်ကွန်းဝင်	—	မော်ဂွန်းဝင်
မင်းတုန်း	—	မင်းဒုံး
မင်းမြောက်တန်ဆာ	—	မင်းမြောက်ဒဇာ
မိန့်ခွန်း	—	မိန့်ဂွန်း
မျိုးစေ့	—	မျိုးဇေ
မျိုးဆက်	—	မျိုးဇက်
ယာတော	—	ယာဒေါ်
ယူကျုံးမရ	—	ယူဂျန်းမယာ
ရေကောင်းရေသန့်	—	ယေဂေါင်းယေသ့န့်
ရေခဲဆိုင်	—	ယေဂဲဆိုင်
ရေချိန်	—	ယေဂျိန်
ရေစက်ချ	—	ယေဇက်ချ
ရဲတိုက်	—	ယဲဒိုက်
ရဲသား	—	ယဲသွား
ရန်သူ	—	ယံသူ
ရုပ်မြင်သံကြား	—	ယုတ်မျင်သံကွား
ရုံးခန်း	—	ယုံးဂန်း
လခစား	—	လဂါဇား
လူကြီး	—	လူပြီး
လူကြီး	—	လူဂျီ

လူတော်လူကောင်း	-	လူဒေါ် လူဂေါင်း
လူထု	-	လူဒု
လေသံ	-	လေသံ
လင်စုံမယားဖက်	-	လင်စုံမယဖက်
လယ်ကွက်	-	လယ်ကွက်
လယ်ခွန်	-	လယ်ပွဲ
လွန်ဆန်	-	လွန်ဇံ
လှည့်စား	-	လှည့်ဇား
ဝက်အူချောင်း	-	ဝက်အူကျောင်း
ဝန်ကြီး	-	ဝန်ဂျီး
ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး	-	ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး
ဝန်ထမ်း	-	ဝန်ဒန်း
ဝမ်းရောဂါ	-	ဝန်းယောဂါ
သကြား	-	သုဂျား
သပြေပန်း	-	သုပျေပန်း
သမိုင်းကြောင်း	-	သမိုင်းကျောင်း
သူပုန်	-	သုပုံ
သေတမ်းစာ	-	သေဒန်းဇာ
သေမှုသေခင်း	-	သေမှုသေဂင်း
သံသယ	-	သံသယ
သားကောင်	-	သားဂေါင်
သားပိုက်ကောင်	-	သားဘိုက်ကောင်
သံဃာထု	-	သံဃာဒု
သစ်တောထွက်ပစ္စည်း	-	သစ်တောဒွက် ပြစ်စည်း
သွားကြ	-	သွားကျ
သွားချင်	-	သွားဂျင်
ဟန်ချက်	-	ဟန်ဂျက်
အပျိုစင်	-	အပျိုဇင်
အာဏာပိုင်	-	အာဏာဘိုင်
အိုစာမင်းစာ	-	အိုဇာမင်းဇာ
အင်းလျားလမ်း	-	အင်းယားလန်း

အိမ်ထောင်သည်	-	အိန်ဒေါင်သွယ်
အိမ်သာ	-	အိန်သွာ
အိမ်ဦးခန်း	-	အိန်အူးဂန်း

- ဆင့်ထပ်စကားလုံးများကို ပြောလျှင်လည်း ရှေ့စကားသံမှ သံပြင်းလွှမ်းမိုးမှုကြောင့် ဒုတိယပုညး၏ စကားသံက သံပြင်းသို့ ပြောင်းသည်။

ဥပမာ -

ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ	-	ဖွယ်ဘွယ်ယာယာ
ကောင်းကောင်းမွန်မွန်	-	ကောင်းဂေါင်းမွန်မွန်
စီးစီးပိုင်ပိုင်	-	စီးဇီးပိုင်ပိုင်
ချေချေမြစ်မြစ်	-	ချေဂျေမျစ်မျစ်
တိုင်းရင်းသားချင်း	-	တိုင်းယင်းသားဂျင်း
တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း	-	တိုင်းယင်းသားအချင်းဂျင်း
ယုံယုံကြည်ကြည်	-	ယုံယုံကြည်ဂျီ
စည်စည်ကားကား	-	စည်ဇီကားဂါး
ပျော်ပွဲ ရွှင်ပွဲ	-	ပျော်ဘွဲ ရွှင်ဘွဲ
ကဇားခုန်ဇား	-	ဂဇား ခုန်ဇား
ဘကြည့်ကြည့်	-	ဘဂျီ ကျီ

- စကားသံနှစ်ခုကို တဆက်တစပ်တည်း ရွတ်ဆိုရာတွင် ရှေ့စကားသံသည် အသက်အောင့်သံ ဖြစ်လျှင်မူ နောက်စကားသံက မပြောင်းလဲဘဲ သံညင်းဖြင့်သာ ထွက်သည်။ များသောအားဖြင့် အသက်အောင့်ရသော **-က် ၊ -စ်၊ -တ်၊ -ဝ်** သံတို့၏ နောက်တွင် လိုက်သော စကားသံတို့ မှာ အသံမပြောင်းပေ။

ဥပမာ -

စက်ကွင်း	-	စက်ကွင်း
သတ်ကွင်း	-	သတ်ကွင်း
သစ်ဆိုင်	-	သစ်ဆိုင်
အိပ်ခန်း	-	အိပ်ခန်း
လုပ်ခ	-	လုပ်ခ

- သို့သော် နဂိုမူလက သံညင်းမှ သံပြင်းသို့ ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်သည့် စကားသံဖြစ်လျှင်မူ ရှေ့က

အသက်အောင့်သံဖြစ်သော်လည်း နောက်စကားသံက သံညင်းသို့ မပြောင်း တော့ပေ။

ဥပမာ -

- ဝက်ခေါင်း - ဝက်ဂေါင်း
- ဆိတ်ချို - ဆိတ်ဂျို
- အနောက်ထောင့် - အနောက်ဒေါင့်

- စကားသံနှစ်သံကို တဆက်တစပ်တည်း ရွတ်ဆိုသည့်အခါ ရှေ့သရသံသည် ကြားသရသံ သို့ ပြောင်းတတ်သည်။

ဥပမာ-

- စာရေး - စယေး
- သေနတ် - သနုတ်
- ထမင်းရည် - ထမယေ
- တရားဝင် - တယဝင်
- နှုတ်ခမ်း - နှခမ်း
- သူခိုး - သခိုး
- နွားမ - နုမ
- ငါးခြောက် - ငခြောက်
- လက်ဘက်ရည် - လဖက်ယေ

- စကားသံနှစ်သံ တဆက်တည်းရွတ်ရာတွင် ရှေ့ သရသံက ကြား သရသံသို့ ပြောင်းလျှင် နောက် သရသံက သံပြင်း (သို့) သံတင်း သို့ ပြောင်းတတ်သည်။

ဥပမာ-

- ဝါးကပ် - ဝဂတ်
- နားကျပ် - နဂျတ်
- ငါးစိမ်း - ငစိန်း
- နန်းမတော် - နန်းမဒေါ်
- စကားပိုင်း - ဇဂိုင်း
- တရားဝင် - တယဝင်
- တရားခွင် - တယတွင်
- မြန်မာစာ - မြမာစာ

- နောက်က ဗျည်းသံ လိုက်မပြောင်းသည့် မြွင်းချက် စကားလုံးမျိုးလည်း ရှိသည်။

ငါးဝိ	-	ငဝိ
နှားသိုး	-	နှသိုး
နှာခေါင်း	-	နှခေါင်း
သွားဖုံး	-	သဖုန်း

- ရှေ့တွင် 'အ'ပါသော စကားသံများ၌ 'အ'သည် ကြားသရသံကဲ့သို့ ထွက်ရသဖြင့် အသံအား နည်းသောကြောင့် နောက်က စကားသံကို တစုံတရာ မလွှမ်းမိုးနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် 'အ'နောက်တွင် စကားသံ မပြောင်းပေ။

ဥပမာ-

အကိုင်း	-	အကိုင်း
အခန်း	-	အခန်း
အကြီး	-	အကြီး
အစုတ်	-	အစုတ်
အပင်	-	အပင်
အဖွဲ့	-	အဖွဲ့
အသက်	-	အသက်
အထိန်း	-	အထိန်း
အဆင့်	-	အဆင့်
အချက်	-	အချက်
အတွဲ	-	အတွဲ

- ရှေ့စကားသံရော နောက်စကားသံပါ သံညှင်းဗျည်းများဖြစ်လျှင်မူ ရှေ့ ကြားသရရော နောက်လိုက် သံပါ ၊ သံပြင်းသို့ ပြောင်းသည်။

ဥပမာ -

စားပွဲ	-	ဇာဘွဲ့
ကမ်းပါး	-	ကဘား
သူကြီး	-	သဘူကြီး
ပါးစပ်	-	ဗဇပ်
စကားဝိုင်း	-	ဇကဝိုင်း

စကားသံ	-	ဇကသံ
သမားရိုးကျ	-	သမလိုးကျ

- အချို့သော 'စကားလုံးတွဲ' များတွင် အလယ်မှ 'အ-သရ' သံသည် ကြားသရသံသို့ ပြောင်းတတ်သည်။

ဥပမာ-

မိန်းမကြမ်း	-	မိန်းမဂျန်း
မိန်းမထိန်း	-	မိန်းမဒိန်း
မိန်းကလေး	-	မိန်းခလေး
တိတ်တဆိတ်	-	တိတ်တဆိတ်
ပြောစမှတ်	-	ပြောဇမှတ်
နန်းမတော်	-	နန်းမဒေါ်
တပ်မတော်	-	တပ်မဒေါ်
လတ်တလော	-	လတ်တလော
ရုတ်တရက်	-	ယုတ်တယက်

- သရသံ ပြောင်းလဲမှုသဘောအရ ရှေ့သရ **အိ** သရသံ မှ **အ** သရသံ သို့လည်းကောင်း၊ **အံ** (**အန်**) သရသံ မှ **အ** သရသံပြင်း သို့လည်းကောင်း၊ **အု** သရသံမှ **အ** သရသံသို့လည်းကောင်း ပြောင်းသော စကားလုံးများလည်း ရှိသည်။

ဥပမာ - အိ သရသံ မှ အ သရသံ သို့

ကိရိယာ	-	ကရိယာ
တိရစ္ဆာန်	-	တရိတ်ဆန်
နိမိတ်	-	နမိတ်
ဖိနပ်	-	ဖနပ်
ဘီလူး	-	ဘလူး
ဝိရိယ	-	ဝရိယ
သိကြားမင်း	-	သုဂျားမင်း

အံ (**အန်**) သရသံ မှ **အ** သရသံပြင်း သို့

ဆံပင်	-	ဇင်
ကန်တော့	-	ဂဒေါ့

တံတား	-	ဒဒါး
တံခါး	-	ဒဂါး
တန်ဖိုး	-	ဒဂိုး
ကန်စွန်းရွက်	-	ဂဇွန်းရွက်
ကြမ်းပိုး	-	ဂျဗိုး
တန်ဆာဆင်	-	ဒဇာဆင်
ပန်းတောင်းမြို့	-	ဘဒေါင်းမြို့

(အု သရသံမှ အ သရသံသို့)

ကုလားထိုင်	-	ကလားထိုင်
ကုလားအုပ်	-	ကလားအုပ်
ပုဂံမြို့	-	ဘဂံမြို့
ပုလဲပုတီး	-	ပလဲဘဒီး
ပုသိမ်မြို့	-	ပသိမ်မြို့
ပုဆိန်	-	ပဆိန်

- စကားသံနှစ်သံကို အကြားတွင် ပိုင်းပြတ်ရပ်နားမှုရှိပြီး ရွတ်ဆိုလျှင်မူ အသံ မပြောင်းပေ။

ဥပမာ -

အေးစက်	-	အေးစက်
ကြံ့ခိုင်	-	ကြံ့ခိုင်
ပြင်ဆင်	-	ပြင်ဆင်
တမ်းတ	-	တမ်းတ
ထိန်းသိမ်း	-	ထိန်းသိမ်း
စည်းကမ်း	-	စည်းကမ်း
သိမ်းပိုက်	-	သိမ်းပိုက်
သယ်ထုတ်	-	သယ်ထုတ်
သိန်းဆု	-	သိန်းဆု
သည်းထန်	-	သည်းထန်
သုံ့ပန်း	-	သုံ့ပန်း
သုံးသပ်	-	သုံးသပ်
မြန်မာစာပေ	-	မြန်မာစာပေ

အနုပညာ	-	အနုပညာ
ယဉ်ကျေးမှု	-	ယဉ်ကျေးမှု
စမ်းသပ်	-	စမ်းသပ်
တည်ထောင်	-	တည်ထောင်
စုပုံ	-	စုပုံ
ဆံသ	-	ဆံသ
ဖော်ထုတ်	-	ဖော်ထုတ်

- မွေးစားစကားလုံးများရွတ်ဆိုရာတွင် မူရင်းအသံနှင့် အနီးစပ်ဆုံးရွတ်ဆိုရသဖြင့် စကားသံများ မပြောင်းလဲသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။

ဥပမာ -

ဂျာကင်	-	ဂျာကင်
ကော်ဖီ	-	ကော်ဖီ
တယ်လီဖုန်း	-	တယ်လီဖုန်း
ပါတီ	-	ပါတီ
ကောင်စီ	-	ကောင်စီ
ကာတွန်း	-	ကာတွန်း
ကွန်ပျူတာ	-	ကွန်ပျူတာ
လန်ခြား	-	လံချား
မော်တော်ကား	-	မော်တော်ကား
ဆိုင်ကယ်	-	ဆိုင်ကယ်
ပစ်စတို	-	ပစ်စတို
ကော်ပီ	-	ကော်ပီ

- စကားသံကြောင့် အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်မှု၊ ကြိယာ၊ နာမ် စသည်တို့ ပြောင်းလဲသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ဥပမာ-

- အမှုထမ်း** - သူသည် ပရိဘောဂကုမ္ပဏီတခုတွင် အမှုထမ်းသည်။ (ကြိယာ)
- သူသည် ပရိဘောဂကုမ္ပဏီတခုတွင် အမှုထမ်း(ဒန်း) ဖြစ်သည်။ (နာမ်)

သက်သေခံ - တရားခံကို **သက်သေခံ** ပစ္စည်းနှင့်တကွ ဖမ်းမိခဲ့သည်။

(နာမ် - သက်သေခံ ဟု အသံထွက်သည်)

- ထိုအမှုအတွက် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးက **သက်သေခံ** ပါသည်။

(ကြိယာ - သက်သေခံ ဟုသာ အသံထွက်သည်)

စာတည်း - ထိုမဂ္ဂဇင်းတွင် သူက တာဝန်ခံ **စာတည်း** ဖြစ်သည်။

(နာမ် - စာတည်း ဟု အသံထွက်သည်)

- ထိုစာအုပ်ကို သူ **စာတည်း** ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

(ကြိယာ - စာတည်း ဟု အသံထွက်သည်)

ဝါဆို - ဗုဒ္ဓသာသာဘုန်းတော်ကြီးများသည် **ဝါဆို**လတွင် ခရီးမသွားကြရပါ။

(နာမ် - ဝါဆို ဟု အသံထွက်သည်)

- ဝါတွင်းကာလဖြစ်သဖြင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် **ဝါဆို**နေကြသည့် သံဃာတော်များမှာ နယ်သို့ ပြန်ရန် အခက်အခဲကြုံကြရသည်။

(ကြိယာ - ဝါဆို ဟုသာ အသံထွက်သည်)

ခေါင်းပုံဖြတ် - စစ်အစိုးရသည် ပြည်သူလူထု၏ ဘဏ္ဍာကို ၎င်းတို့ ကိုယ်ကျိုးအတွက် သုံးစွဲနေသော **ခေါင်းပုံဖြတ်** များပင်ဖြစ်သည်။'

(နာမ် - ခေါင်းပုံဖြတ် ဟု အသံထွက်သည်)

- မြန်မာသံရုံးသည် ကိုယ့် နိုင်ငံသား၏ ချွေးနည်းစာကို **ခေါင်းပုံဖြတ်** အမြတ်ထုတ်သည့် နေရာတွင် ထင်ရှားသည်။

(ကြိယာ- 'ခေါင်းပုံဖြတ်' ဟု အသံထွက်သည်)

အသံလွှင့်မီဒီယာများ၌ ဗမာတိုင်းရင်းသား မဟုတ်သည့် အခြားသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များက ၎င်းတို့၏ မိခင်ဘာသာစကား မဟုတ်သော မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် သတင်းကြေညာရာတွင် စံ အသံထွက်အဖြစ် ပီသအောင် မထွက်နိုင်သည့် ပြဿနာ ရှိပါသည်။

များသောအားဖြင့် တောင်ပေါ်ဒေသနေ တိုင်းရင်းသားတို့မှာ 'တ' နှင့် 'သ'၊ 'စ' နှင့် 'ဆ'၊ 'ချ' နှင့် 'ရှ' အသံများကို ပီသအောင် ကွဲကွဲပြားပြား မထွက်နိုင်ခြင်း၊ ထို့အတူ မြန်မာပြည် အထက်ပိုင်း ဒေသတွင်နေထိုင်သော မြန်မာလူမျိုးများ၏ ဒေသီယသံကြောင့် 'ွန်' နှင့် 'ွင်' သံ မကွဲခြင်း (ဥပမာ- ရေတွင်း-ရေတွန်း၊ ၇ ခု-ခွင်နု)၊ 'တ' နှင့် 'သ' သံ မကွဲခြင်းများရှိနေပါသည်။

ထိုစကားသံများကို ဤစာတမ်းတွင် အသေးစိတ် မဆွေးနွေးတော့ပါ။ စကားလုံး၏

ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်ကို ထိခိုက်စေလောက်သည့် စကားသံ မပီသမှုတို့ကိုသာ ဦးစားပေး တင်ပြထားပါသည်။

ယနေ့ အသံလွှင့်မီဒီယာများတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသော အများစု မှားလေ့ရှိနေသော အသံထွက်မှား အချို့ကို လက်လှမ်းမီသရွေ့ တင်ပြပါမည်။

စာလုံးပေါင်း

အသံအမှန်

အသံအမှား

ကလေးမြို့	ကလေးမြို့	ခလေးမြို့
ကလေးသူငယ်	ခလေးသူငယ်	ကလေးသူငယ်
ကာကွယ်	ကာကွယ်	ကာကွယ်
ကိုယ်ကျိုးရှာ	ကိုယ်ကျိုးရှာ	ကိုယ်ကျိုးရှာ
ကြောက်ရွံ့	ကြောက်ယွန်	ကြောက်ယွန်
ခေါင်းပုံဖြတ်	ခေါင်းဘုံပျတ်	ခေါင်းပုံပျတ်
ငြိမ်းချမ်းရေး	ညိန်းဂျန်းယေး	ညိန်းချမ်းယေး
စကားကြီး စကားကျယ်	ဧကဂျီး ဧကဂျယ်	ဧကကျီး ဧကကျယ်
စကားပြန်	ဧကပျန်	ဧကပျန်
စကားပိုင်း	ဧကပိုင်း	ဧကီးပိုင်း
စာတည်း	စာဒီး	စာဒဲ
စံပြ	စန်ဗျ	စန်ပျ
ဆုတောင်းပွဲ	ဆုတောင်းဘွဲ	ဆုတောင်းပွဲ
ဆင်းရဲတွင်း	ဆင်းယဲဒွင်း	ဆင်းယဲတွင်း (ဆင်းယဲဒွန်း- ဒေသသံ)
တဆင့်ခံ	တဆင့်ဂံ	ဒဇင့်ဂံ
တရားဝင်	တယဝင်	တယားဝင်
ထူထောင်	ထူဒေါင်	ထူထောင်
ထူထပ်	ထူဒပ်	ထူထတ်
ဒါပေမဲ့	ဒါပေမဲ့	ဒါပေနဲ့
နေသာထိုင်သာ	နေသာထိုင်သာ	နေသာထိုင်သာ
နောက်ဆုံးပိတ်	နောက်ဆုံးဘိတ်	နောက်ဆုံးပိတ်
နိုင်ငံ	နိုင်ငံ	နိုင်ဂံ
နိုင်ငံတော်	နိုင်ငံဒေါ်	နိုင်ဂံဒေါ်

နည်းနည်းစီ
 ပိုလ်ချုပ်
 မြန်မာစာပေ
 လက်အောက်ငယ်သား
 လွမ်းသူ့ပန်းခွေ
 ဝါသနာ
 ပိုင်းဝန်း
 ဝန်ခံ
 ဝန်ကြီးချုပ်
 ဝန်ထမ်း
 သဘောထား
 သာမန်ကာလျှန်ကာ
 သားထောက်သမီးခံ
 သူခိုးကျင့်သူခိုးကြံ
 သေခန်းရှင်ခန်းပြတ်
 သေပြေးရှင်ပြေး
 သံချပ်ကာကား
 သံဆူးကြိုး
 သံသယ
 သကြိန်
 သို့ပေမဲ့လို့
 သို့မဟုတ်ရင်
 သက်သေခံ
 အဖမ်းဆီးခံ
 အဘိုးအဘွား
 အမိန့်စာ
 အသံဖမ်းစက်
 အေးချမ်းသာယာရေး
 ဂဂ ဖျိုးဆက်

နဲနဲဇီ
 ဘိုဂျုတ်
 မြမာ စာပေ
 လက်အောက်ငယ်သွား
 လွမ်းသူ့ပန်းရွေ
 ဝါသနာ
 ပိုင်းဝန်း
 ဝန်ခံ
 ဝန်ဂျိုးဂျုတ်
 ဝန်ဒန်း
 သဘောဒါး
 သမံဂါ ယုံဂါ
 သားဒေါက်သမီးဂံ
 သခိုးကျင့် သခိုးကျံ
 သေဂန်းယှင်ဂန်းဗျတ်
 သေပျေး ယှင်ပျေး
 သံဂျပ်ကာကား
 သံဆူးဂျိုး
 သံသယ
 သင်းဂုံ
 သို့ပေမဲ့လို့
 သို့မဟုတ်ယင်
 သက်သေဂံ
 အဖမ်းဇီးဂံ
 အဖိုးအဖွား
 အမိန့်စာ
 အသံဖမ်းဇက်
 အေးဂျန်းသာယာရေး
 ဂဂ ဖျိုးဇက်

နဲနဲ စီ
 ဘိုချုတ်
 မြမာ ဇာပေ
 လက်အောက်ငယ်သား
 လွမ်းသူ့ပန်းခွေ
 ဝါသနာ
 ပိုင်းဝင်း
 ဝင်ခံ
 ဝင်ဂျိုးချုတ်
 ဝင်ထန်း
 သဘောထား
 သမံကာယုံကာ
 သားထောက်သမီးခံ
 သခိုးကျင့် သခိုးကျံ
 သေခန်းယှင်ခန်းဗျတ်
 သေပျေး ယှင်ပျေး
 သံချပ်ကာကား
 သံစူးကျိုး
 သံသယ
 သဂုံ
 နို့ပေမဲ့လို့
 နို့မဟုတ်ယင်
 သက်သေခံ
 အဖမ်းဆီးခံ
 အဘိုးအဘွား
 အမိန့်စာ
 အသံဘမ်းဇက်
 အေးချန်းသာယာရေး
 ဂဂ ဖျိုးဆက်

မြန်မာမိဒီယာများတွင် စကားသံပီရေးကို အရေးအရာလုပ်၍ ပြောရသည်မှာ အများသုံး ဘာသာစကားကို အများနားလည်နိုင်သည့် စံနှင့်ကိုက်ညီမှု ပို၍ ထိရောက် အသုံးဝင်သောကြောင့် ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အများအားဖြင့် လွဲမှားတတ်ပြီး၊ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ထိခိုက် စေနိုင်သော အမှားများကိုသာ ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ပြီးပြည့်စုံသော စာတန်းတစောင် လည်း မဟုတ်ဘဲ သတိပြုနိုင်ရုံမျှကိုသာ ရည်ရွယ်ပါသည်။

အခန်း (၃)

စကားပေါင်းသတ်ပုံ အမှား

မြန်မာမီဒီယာများတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော ပြဿနာမှာ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံပြဿနာ ဖြစ်သည်။ တချို့အဖွဲ့အစည်းများအရ ‘စာလုံးပေါင်း ဘယ်လိုပေါင်းပေါင်း ဖတ်တဲ့သူ နားလည်ရင် ပြီးတာပဲ’ ဟု လွဲမှားစွာ တုံ့ပြန်ပြောဆိုခြင်းမျိုးပင် ရှိနေပါသည်။ စင်စစ်တွင် ဘာသာစာပေတမျိုး၏ စံအရ သတ်ပုံသဒ္ဒါ မှန်ကန်ခြင်းက ထိုဘာသာစာပေ၏ တန်ဖိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် နောက်ထပ်အရေးကြီးသည်မှာ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံမှားခြင်းကြောင့် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် လွဲမှားသွားစေသော ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကဏ္ဍ အရေးပါပုံကို သာဓကများနှင့် ရှင်းလင်း တင်ပြသွားပါမည်။

သတ်ပုံမှားသည်နှင့် အဓိပ္ပါယ် လွဲသွားသည့် စကားလုံးများ

အောက်ဖော်ပြပါ စကားလုံးများသည် အများစု မှားလေ့ရှိသော စာလုံးပေါင်း သတ်ပုံများ ဖြစ်ပါသည်။

ပေါင်းဆုံ - ပေါင်းစုံ

ပေါင်းဆုံ မှာ တနေရာသတ်မှတ်ပြီး ပေါင်းစုတွေ့ဆုံသော အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်ပြီး၊ **ပေါင်းစုံ** က တော့ အမျိုးမျိုးသောအရာများ စုံလင်စုပေါင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ရှုတ်ချ - ရှုံ့ချ

ရှုတ်ချ က အပြစ်တင်သည့် အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်သည်။ အများမှားသုံးလေ့ရှိသော **ရှုံ့ချ** မှာ အဓိပ္ပါယ် အထူး မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ရှုတ်ချ ကသာ အမှန်ဖြစ်သည်။

ပညာတတ် - ပညာတက်

ဖော်ပြပါ **-တတ်** နှင့် **-က်**အမှားကိုလည်း အများအပြား တွေ့ရသည်။ စင်စစ် **ပညာတတ်** ဆိုသည်က ပညာကို တတ်မြောက်ခြင်းသဘော ဖြစ်ပြီး၊ **ပညာတက်** ဆိုသည်က ပညာတခုကို အဆင့် တခုသို့ တက်ခြင်း သဘောမျိုးသာ ဖြစ်၍ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် လုံးဝ မတူသောကြောင့် မမှားသင့်သော စာလုံးပေါင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ပင် -

- တတ်မြောက် - တက်မြောက်
- ချီတက် - ချီတတ်
- သက်ဆိုင် - သတ်ဆိုင်

ပြောလျက် ဆိုလျက် - ပြောလျက် ဆိုလျက်

လျက် ကို အသံထွက်အရ ဉာဏ် နှင့် မှားလွင်းရေးမိခြင်း ဖြစ်သည်။ စာလုံးပေါင်းအမှန်မှာ

ပြောလျက် ဆိုလျက် ဖြစ်သည်။

၂၂ ပါသော စာလုံးများမှာ -
အလျင် အမြန်
အလျဉ်မပြတ်
လျက်ဆား

၂၂ ပါသော စာလုံးများမှာ -
သွားလျှင် ရောက်မည်
လမ်းလျှောက်
ရေလှုံ

လျစ်လျူရှု - လစ်လျူရှု

အများဆုံးမှားတတ်သည့် စာလုံးပေါင်းဖြစ်သည်။ အသံထွက်အရ စာလုံးပေါင်းကြသော ကြောင့် လစ်လျူရှု ဟု မှားပေါင်းနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ စာလုံးပေါင်းအမှန်မှာ **လျစ်လျူရှု** ဖြစ်သည်။

သူချည်း - သူကြီး

လူအများစုမှားတတ်သော စာလုံးပေါင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ **ချည်း** ၏အဓိပ္ပါယ်မှာ အခြား မည်သူမျှမပါ။ သူတို့သာပါဝင်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်ပြီး **ကြီး** မှာမူ မငယ်သောအဓိပ္ပါယ်ဖြစ်၍ စာလုံးပေါင်းမှားသည်နှင့် မူရင်းအဓိပ္ပါယ် လွဲချော်သွားစေပါသည်။

ဥပမာ -

- ဒီကိစ္စကို ကြံဖို့တွေ့ကြီး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (မှား)
- ဒီကိစ္စကို ကြံဖို့တွေ့ချည်း ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (မှန်)
- ပြဿနာမှန်သမျှကို ဥက္ကဋ္ဌကြီး တာဝန်ယူဖြေရှင်းနေရပါတယ်။ (မှား)
- ပြဿနာမှန်သမျှကို ဥက္ကဋ္ဌချည်း တာဝန်ယူဖြေရှင်းနေရပါတယ်။ (မှန်)

မည်သူမျှ - မည်သူမှ

ထိုစာလုံးပေါင်းသည်လည်း မှားလေ့မှားထရှိသော စာလုံးပေါင်း ဖြစ်သည်။ မှားသောအားဖြင့် **မည်သူမှ** ဟု အသံထွက်အတိုင်း ရေးနေကြသည်။

- မည်သူမျှ မဝင်ရ။
- မည်သူမျှ ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့် မပြု။

ကမ္ဘာမကြေ - ကမ္ဘာမကျေ

‘ကမ္ဘာမကြေ... ဗမာပြေ(ပြည်)... ဒို့ဘိုးဘွားအမွေနှစ်မို့ ချစ်မြတ်နိုးပေ’ ဟူသော သီချင်းစာသား၌ပါသည့် **ကမ္ဘာမကြေ** သည် **ကြေမှု၊ ကြေပျက်** ဟူသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာကြီး မကြေပျက်နိုင်သလို ဗမာသည်လည်း ကမ္ဘာတည်သရွေ့တည်မြဲမည်၊ မကြေပျက်နိုင်ဟု တင်စားဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ **ကျေ မှာမူ ကျေပျောက်** ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာမကြေ အတွက် ရေးထုံးသတ်ပုံ အမှန်မှာ **ကြေ** ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာပင် ကြေပျက်သော်လည်း ကမ္ဘာမည်ဥဒါန်း ကမူ မကျေပျောက်စေရ... ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။

‘ကမ္ဘာမကြေဘူး၊ ငါတို့သွေးနဲ့ ရေးခဲ့ကြတဲ့ မော်ကွန်းတေး’ တွင်လည်း အဓိပ္ပါယ် တာသဘောတည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ‘ကမ္ဘာကြီးမကြေပျက်နိုင်သကဲ့သို့ ပြည်သူများ၏ သွေးနှင့်ရေးခဲ့သော မော်ကွန်းတေးသည်လည်း မကြေပျက်နိုင်’ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ပင်ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့ မှားတတ်သည့်၊ မှားလေ့ရှိသည့် စကားလုံးအချို့ကို တင်ပြပါမည်။

စာလုံးပေါင်းအမှား	-	စာလုံးပေါင်း အမှန်
လျော့ချ	-	လျှော့ချ
တာဆူ	-	တာစူ
အညှိုး	-	အငြိုး
တုန်ပြန်	-	တုံ့ပြန်
နာကျဉ်း	-	နာကျည်း
ရပ်ဆဲ	-	ရပ်စဲ
သွားနေဆဲ	-	သွားနေဆဲ
စားရိတ်	-	စရိတ်
နေ့လည်	-	နေ့လယ်
စံနစ်	-	စနစ်
ဆင်နွှဲ	-	ဆင်နှွဲ
ဝင်ခံ	-	ဝန်ခံ
ပိုင်းဝင်း	-	ပိုင်းဝန်း
ဖြန့်ချိ	-	ဖြန့်ချိ
နှိမ်နှင်း	-	နှိမ်နှင်း

လွှင့်ပြစ်	-	လွှင့်ပစ်
ကျစ်လစ်	-	ကျစ်လျစ်
ပါဠိ ၊ ပိဋိ	-	ပါဠိ
သဗ္ဗိ	-	သဇ္ဇေ
ကြောက်ရွံ့	-	ကြောက်ရွံ့
ကြွေးမွေး	-	ကျွေးမွေး
ဆောင့်ဆိုင်၊ စောင့်စိုင်း	-	စောင့်ဆိုင်
ထိုင်ဆောင့်	-	ထိုင်စောင့်
တခုခြင်း	-	တခုချင်း
လည်ဆင်းခံ	-	လည်စင်းခံ
ရင်အုတ်မကွာ	-	ရင်အုပ်မကွာ
လက်ဆုတ် လက်ကိုင်း	-	လက်ဆုပ်လက်ကိုင်း
စွဲကိုင်း ပြုနိုင်ဖို့	-	ဆွဲကိုင်းပြုနိုင်ဖို့
လက်နက်စွဲကိုင်း	-	လက်နက်ဆွဲကိုင်း
လာဒ်ပေးလာဒ်ယူ	-	လာဘ်ပေး လာဘ်ယူ
ပရိတ်သတ် ၊ ပရိသားဒ်	-	ပရိသတ်
အကြိတ်အနယ်	-	အကျိတ်အနယ်
အခဲမကြေ	-	အခဲမကျေ
ဉာဏ်ရည်၊ ဉာဏ်ရည်	-	ဉာဏ်ရည် (ဉာဏ်ရည်)
အကျဉ်းတန်	-	အကျည်းတန်
တင်းတိန်ကြေနှပ်	-	တင်းတိမ်ကျေနှပ်
တယောက်ထဲ	-	တယောက်တည်း
အရောင်ဆောင်	-	အယောင်ဆောင်
ချက်ခြင်းလွတ်	-	ချက်ချင်းလွတ်
ကမ္ဘာတလွှား နှင့် ကမ္ဘာတဝှမ်း	-	ရောပြီး ကမ္ဘာတလွှမ်း ဟု ပြောခြင်းမျိုး။

အသံထွက်အတိုင်းရေးသော အမှား

အုပ်ထုပ်	-	ဦးထုပ်
အေးဒီအပေါ်မှာ	-	အဲဒီအပေါ်မှာ
အေးသလို	-	အဲသလို

တစ် ပြဿနာ

မြန်မာပြည်တွင်းမှ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံ သတ်မှတ်ချက်အရ တစ်ကို အရေအတွက် ဂဏန်း တစ် (၁) အဖြစ် သုံးရမည်ဖြစ်သည်။

ဥပမာ- တစ်ခု၊ တစ်ကောင်၊ တစ်ယောက်၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ဒေသ
အရေအတွက် မဟုတ်သော **တ** အသုံး၌ **တစ်** မသုံးရပါ။

ဥပမာ- တမင်တကာ၊ တခါတလေ၊ တခါတရံ၊ တမူဟုတ်ချင်း၊ တမျိုးတပုံ၊ တရံရောအခါ၊ တသွေမတိမ်း၊ တလေးတစား၊ တရိုတသေ၊ တဆွေးတနှွေး။
သို့သော် 'တစ်' သုံးရမည့်နေရာတွင် 'တ' သုံးခြင်းက မမှားနိုင်သောကြောင့် 'တ' ကိုသာ အလွယ် တကူ အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

ကျ - ကြ

- တနင်္ဂနွေနေ့ **ကြ** မှ ထပ်မံတွေ့ဆုံမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ (မှား)
- တနင်္ဂနွေနေ့ **ကျ** မှ ထပ်မံတွေ့ဆုံမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ (မှန်)
- တွေ့နေ **ကျ** နေရာမှာ ချိန်းဆိုထားပါတယ်။
- ဒီနေရာမှာ အားလုံး ဆုံ **ကြ** ပို၊ ချိန်းဆိုထားပါတယ်။
- အရာရှိအဆင့်များ အစည်းအဝေးကျင်းပ **နေကျ** ဖြစ်သော ခန်းမ (၁) တွင် အသင့်နေရာ ယူထား **ကြ** ရန်ဖြစ်သည်။

မဲ့ - မယ့်

မဲ့ ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ မရှိ၊ မဟုတ်၊ ကင်းမဲ့ ဟူသော အငြင်း အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။
ထို့ကြောင့် အငြင်းသုံး စကားလုံးဖြစ်သည့် **ဒါပေမဲ့** ကို **မဲ့** ဖြင့် စာလုံးပေါင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပမာ -
- ကျနော် နက်မြန်ကျရင် လာခဲ့ပါမယ်။ **ဒါပေမဲ့** မလာဖြစ်ရင် ဖုန်းဆက်လိုက်ပါမယ်။
- ကျနော် နေမကောင်း **ပေမဲ့** ရောက်အောင် လာပါမယ်။
- ကျမ နိုင်ငံရေးလုပ်ချင်ပါတယ်။ **ဒါပေမဲ့** အဖမ်းခံရမှာကို ကြောက်ပါတယ်။

မယ့် ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာမူ စာ-စကားပြေတွင် သုံးသည့် **မည့်** ပင်ဖြစ်သည်။ အနာဂတ် ပြု စကားသုံးဖြစ်သည်။ ပြုလုပ်မည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆောင်သဖြင့် အငြင်းပြု 'မဲ့' နှင့် ဆန့် ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။

ဥပမာ -
- သူ့လာ **မယ့်** အကြောင်း ပြောထားပေးပါ။

- မစ္စတာဂန်ဘာရီဟာ လာမယ့် ရက်သတ္တပတ်အတွင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံကို သွားရောက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နောက်တနေရာကို ရွှေ့ပြောင်းတော့မယ့်ဆဲမှာ အဖမ်းခံလိုက်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။
- သူတို့ ပြုလုပ်မယ့် ထောက်ခံကြံ့ခိုင်ခံ့က အတုအယောင်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

-၁ အပို

ပတ်သက် ကို **ပါတ်သက်**၊ **ပတ်ဝန်းကျင်** ကို **ပါတ်ဝန်းကျင်** ဟု အရေးများကြသည်။ မြန်မာစာလုံးပေါင်းထုံးအရ **ပါတ်** ဟူသည့် ပေါင်းထုံးမရှိပါ။ **ပတ်** ဟူသည်မှာ တပတ်လည်ပြီး ပြန်လည်ဆိုက်ရောက်သည့်ဟူသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် **ပတ်ဝန်းကျင်**၊ **ပတ်သက်**၊ **ပတ်ပတ်လည်** ဟူသော စာလုံးပေါင်းသာ အမှန်ဖြစ်သည်။

အနာဂတ်သည်လည်း ထိုနည်းတူပင်။ လုံးချင်းဗျည်းကို **-၁** ထည့်ပေါင်းခြင်းသည် ပါဠိပေါင်းထုံးသာဖြစ်ပြီး မြန်မာစာပေါင်းထုံး၌မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် **အနာဂါတ်** မဟုတ်။ **အနာဂတ်** သာ အမှန် ဖြစ်သည်။

လဲ - လည်း အသုံး

‘ဘယ်လိုစီစဉ်ကြမလဲ ဆိုတာကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်’ ဟူသောဝါကျမျိုးကို ‘ဘယ်လိုစီစဉ်ကြမလည်း’ ဟုမှားရေးကြသည်ကို အများအပြားတွေ့ရသည်။ မေးခွန်းသဘောအသုံးက **လဲ** ဖြစ်ပြီး ‘ထို့အတူ’ ဟု အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်သည့် နေရာမှာမူ **လည်း** ကို သုံးရမည်ဖြစ်သည်။ အငြင်းစကား **သို့သော်** ၏ နောက်ဆက်ကို **လည်း** ဟုသာ စာလုံးပေါင်း၍ **သို့သော်လည်း** က အမှန်ဖြစ်သည်။

- ချော်လဲ ရောထိုင် ၊ အလဲအကွဲ ၊ လဲပို့ပင်၊
- ခြောက်ပြစ်ကင်း သဲလည်းစင်၊
- မုဆိုးလည်း သားကောင်၊ သားကောင်လည်း မုဆိုး၊
- သူ အနိုင်ရ၏။ သို့သော်လည်း မဝါကြွား။
- သူ အနိုင်ရသော်လည်း မဝါကြွား။
- “မေးခွန်းကိုလဲ၊ ချော်ကာလဲ ... သူလည်း၊ ငါလည်း။ သို့သော်လည်း”

လည်းကောင်း နဲ့ ၎င်း

လည်းကောင်း ကို ‘ဖြစ်စေ’ ဟူသော သဘောနှင့် အတူတူပင် သုံးပါသည်။

- ရန်ကုန်မြို့မှ မန္တလေးမြို့သို့ တားနှင့် **လည်းကောင်း**၊ ရထားနှင့် **လည်းကောင်း**၊ လေယာဉ်ပျံနှင့် **လည်းကောင်း** သွားနိုင်ပါသည်။

၎င်း ကိုတော့ အညွန့်စကားလုံးအဖြစ်သာ အသုံးပြုပါသည်။
 ‘မြန်မာနိုင်ငံအရေးအတွက် မစ္စတာဂန်ဘာရီက အာရှဒေသအတွင်းရှိ ခေါင်းဆောင် များနှင့် လှည့်လည်တွေ့ဆုံမည်ဖြစ်သည်။ **၎င်း၏** အာရှတွင်း ခရီးစဉ်များပြီးဆုံးသည့်နောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်မည် ဖြစ်သည်’
 ‘အချက်အလက်မှန်များရရှိရန် သမိုင်းဆိုင်ရာစာအုပ်များ ရှာဖွေဖတ်ရှုရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းစာအုပ်များကို ဗဟိုစာကြည့်တိုက်၌ ရနိုင်သည်။

ပဲ ၊ ဘဲ

ပဲ ကို **အတူတူ၊ စင်စစ်၊ သာ** ဟူသည့်အဓိပ္ပါယ်မျိုးနှင့် သုံးသည်။ **ပင်** ဟူသောအသုံးကို စာစကားပြေတွင် သုံးပြီး စကားပြောတွင်မူ **ပဲ** ကိုသုံးသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ **ဥပမာ-**

- သူလည်း ကျနော်လို ကျောင်းသားပါပဲ။
- ဆရာလည်းပဲ ဒီပွဲကို တက်ပါတယ်။
- ဒီလိုပဲ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံကြရပါတယ်။
- တိုင်းပြည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပဲ လုပ်နိုင်တာပါ။
- စစ်အစိုးရက**ပဲ(သာ)** အလုံးစုံ ပျက်သုဉ်းရေးကို ဦးတည်နေတာပါ။

ဘဲ ကိုမူ ငြင်းဆန်သော ‘မဟုတ်’ ဝါကျများတွင်သုံးသည်။ **ဘဲ** ကို သုံးလျှင် **ရှေ့တွင်** အငြင်းပြ စကားလုံး **မ** နှင့်တွဲ၍ **မ - ဘဲ** ပုံစံဖြင့် သုံးရပါသည်။ **ဥပမာ -**

- စစ်အစိုးရသည် အမှန်ကို **ဝန်မခံဘဲ** လိမ်ညာနေကျ ဖြစ်သည်။
- **မလေ့လာဘဲ** ပြောပါတာ မှားတတ်သည်။
- **မသေချာဘဲ** မစွပ်စွဲသင့်ပါ။

ဖူး - ဘူး

- ဖူး** ကို ကြုံတွေ့ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ဖူးသည် ဟူသော အနက်ဖြင့် သုံးသည်။ **ဥပမာ -**
- ထိုဆိုင်တွင် ထမင်းစား**ဖူး**သည်။
  - ကျိုက်ထီးရိုးစေတီကို **ဖူး** ဖူးသည်။
  - ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်**ဖူး**သည်။
  - သူ့ကို တခါမျှ မတွေ့**ဖူးဘူး**လို့ ထင်တယ်။

ဘူး ကို ငြင်းပယ်ခြင်းပြု ‘မ’ နှင့်တွဲ၍ သုံးသည်။ အငြင်းစကား၏ အဆုံးသတ် ‘ပစ္စည်း စကားလုံး’ ဖြစ်သည်။

ဥပမာ-

- သူ အစိုးရအလုပ် မလုပ်ဘူး။
- ဒီတာဝန်ကို သူ မကျေခဲ့ဘူး။
- ဒီစစ်အစိုးရကို မထောက်ခံပါဘူး။
- သူ လုပ်နေတာတွေက မမှန်ကန်ဘူး။

ဖက် - ဘက်

ဖက် ကို -

- (၁) အတူတကွ တည်ရှိခြင်း သဘော အဓိပ္ပါယ်နှင့် သုံးသည်။
  - အဖော်အဖက် (လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်၊ သွားဖော်လာဖက်)၊ တွဲဖက်၊ စုံဖက်၊ ကြင်ဖက်၊ ပေါင်းဖက်၊ လိုက်ဖက်
- (၂) သင်္ချာ ကိန်းဂဏန်းများနှင့်တွဲလျင်လည်း ဖက် ကို သုံးသည်။
လက်နှစ်ဖက်၊ သုံးဖက်မြင်၊ အနားငါးဖက်ရှိသော ပဉ္စဂံ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်

ဘက် ကို -

- (၁) အရပ်မျက်နှာ၊ အချိန် နေရာကို ဖော်ပြရာတွင် သုံးသည်။
  - အရှေ့ဘက်၊ အနောက်ဘက်၊ တောင်ဘက်၊ မြောက်ဘက်
  - ကမ်းနားဘက်မှာ၊ ဈေးရွာဘက်မှာ၊ တောဘက်မှာ၊ ဘယ်ဘက်၊ ညာဘက်၊ နေဘက်၊ ညဘက်၊
- (၂) သူ၊ ငါ၊ ကျား၊ မ နှင့် တွဲလျင်လည်း ဘက် ကို သုံးသည်။
အဖေဘက်၊ သူ့ဘက် ကိုယ့်ဘက်၊ ဆရာဘက်၊ အစိုးရဘက်
- (၃) အစ စာလုံးများတွင် ဘက် ဟု ပေါင်းသည်။
  - ဘက်စုံ၊ ဘက်တူ၊ ဘက်မလိုက်၊ ဘက်တော်သာ၊ ဘက်တန်

မိ - မှီ

မိ ဟူသည့် အသံသည် 'မိ' နှင့် အနက်ကွင်း ဖြစ်သည်။ ဖမ်းမိ ရမိသည် သဘောပင် ဖြစ်၏။

ဥပမာ - 'ဘတ်စ်ကားကို မိလိုက်သည်' ဟူသော အဓိပ္ပါယ်သည် ဘတ်စ်ကားကို အရ အမိမြစ်သည် သဘောပင်။

ထို့ကြောင့် မိ ကို အမိ လိုက်၊ အချိန်မိ၊ အလျှင်မိ၊ စံချိန်မိ၊ ခေတ်မိ ဟူသည့် အရအမိ လိုက်သော သဘောဖြင့် သုံးသည်။

မိ ကို တခါတရံ 'မ' နှင့်လည်း တွဲသုံးသည်။

ဥပမာ - မကြာမီ၊ မစားမီ၊ မရောက်မီ၊ မပြောမီ၊ မလာမီ။

မှီ ကို - အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုနှင့် ထိမိအောင်ပြုသည့် သဘော၌ သုံးသည်။

ဥပမာ - နံရံတွင် ကျောက်ထိအောင်ကပ်သည်ကို ကျောမှီသည် ဟု သုံးခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

အားကိုး အားထားပြုသည် ၊ ကိုးကားသည့် သဘောများတွင်လည်း မှီ ကို သုံးသည်။

ဥပမာ - မှီခိုသည်၊ မှီငြမ်းသည်၊ မှီဝဲသည်၊ မှီခိုရာ၊ အမှီပြု။

ထို့ပြင် ဌ နှင့် ဋ ကွဲပြားမှုကိုလည်း သတိထားသင့်ပါသည်။ ဌ ကို ဌာန ဌာနေ ကဲ့သို့ လုံးချင်းသုံး များတွင် သုံးပြီး ဋ ကိုမူ အသတ်အဖြစ် သုံးသည်။

ဥပမာ - ဥက္ကဋ္ဌက ဌာနချုပ်တွင် ရုံးထိုင်သည်။

ယင်းတွင် 'ဥက်ကဋ္ဌဌ' ဟူသော ပေါင်းထုံးကို တပေါင်းတည်း ရေးခြင်းဖြစ်၍ ဋ ကို သုံးရမည်။

ရေ - ရည်

ရေ ကို သောက်ရေ၊ သုံးရေ၊ ကန်ရေ၊ ဆည်မြောင်းရေ စသည်ဖြင့် သုံးသည်။

ထို့ပြင် အရေအတွက်၊ ရေတွက်သည် တို့ကိုလည်း ရေ ဟုသာ စာလုံးပေါင်းသည်။

ရည် ကိုမူ အရည် နှင့် ပတ်သက်ပြီး သုံးသည်။ သံပုရာရည်၊ ဖျော်ရည်၊ ဆေးရည်၊ မျက်ရည်၊ နှာရည်၊ ဟင်းရည်၊ သွေးရည်၊ ဖယောင်းရည်၊ အရည်ကြည် စသည်ဖြင့်သုံးသည်။ ထို့ပြင် အရည်အချင်း ၊ အရည်အသွေး တို့ကိုလည်း ရည် ဖြင့်သာ စာလုံးပေါင်းသည်။

၍ ၊ ရွှေ

၍ ကို ပုဒ်စုနှစ်ခု၊ ဝါကျနှစ်ကြောင်းတို့ကို ဆက်စပ်ပေးသော ပုဒ်ဆက်စကားလုံး သမ္ပန္န အဖြစ် သုံးသည်။ အရေးစကားပြေတွင် အသုံးများသည်။

ဥပမာ -

- မေတ္တာပို့ လမ်းလျှောက်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့၍ အဖမ်းဆီးခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။
- လူဆိုးကို ရဲကဖမ်း၍ စခန်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။
- သူပြော၍ နားထောင်နေရသည်။
- ထိုအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေအဖြစ် ဆင့်ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ရွှေ ကို စဉ်တွင် ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ဖြင့်သုံးသည်။ ယင်းတွင် ၍ ကို မသုံးရပါ။

ဥပမာ -

- စုဆောင်းရသရွေ့သတင်းအချက်အလက်များကို တင်ပြထားပါသည်။
- အဲဒီအလုပ်ကို လုပ်နေသေးသရွေ့တော့ အခက်အခဲတွေ ရင်ဆိုင်နေရဦးမှာပါပဲ။
- မသေသေးသရွေ့ ဆက်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်နေမှာပါ။
- ခုလို အချိန်မျိုးမှာ တတ်နိုင်သရွေ့ ကြိုးစားနေကြဖို့ လိုပါတယ်။
- လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွေအတွက် လိုအပ်သရွေ့ကို ကူညီဖြည့်ဆည်းပေးသွားမယ်လို့ ပြောကြားသွားပါတယ်။

၌ ၊ နှိုက်

၌ ကို နေရာပြုပေးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အချိန်ပြုပေးအဖြစ်လည်းကောင်း သုံးပါသည်။ အရေး စကားပြောတွင်သာ သုံးသည်။ **ဥပမာ -**

- ရန်ကုန်မြို့ ရွှေတိဂုံဘုရားခြေတော်ရင်း၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော
- နံနက် ၉ နာရီ၌ ကျင်းပမည်ဖြစ်သည်။
- နေအိမ်၌ ဝင်ရောက်ရှာဖွေခဲ့သည်။

နှိုက် သည် **နှိုက်**ယူသည်၊ **နှိုက်**ထုတ်သည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။ နှိုက်နှိုက် ချွတ်ချွတ် (သေသေချာချာ နှင့်အဓိပ္ပါယ်တူ)၊ နှိုက်နှိုက်နဲ့နဲ့ (နက်နက်နဲ့နဲ့ နှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ) ဟူ၍လည်း ကြိယာဝိသေသန အသုံး ရှိသည်။ **ဥပမာ -**

- ကလေးတစ်ယောက် ပုစွန်လုံး နှိုက်နေကြသည်။
- ခါးပိုက်နှိုက်ကို ရဲစခန်းပို့လိုက်သည်။
- ပိုက်ဆံကို အိတ်ထဲမှာ နှိုက်ယူပါ။
- သိလိုသမျှကို နှိုက်ထုတ် မေးမြန်းနိုင်ခဲ့သည်။
- လျှို့ဝှက်ထားသမျှကို နှိုက်ယူ ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။
- ထိုပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် မေးမြန်းထားရန် လိုသည်။
- သက်ဆိုင်ရာပညာရှင်ကို နှိုက်နှိုက်နဲ့နဲ့ သိသူဖြစ်မှသာ ပညာရှင်ဟု သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ယခုစုဆောင်းတင်ပြခဲ့သည့် သတိပြုဖွယ် မှားလှမှားထင်ရှားသော စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံများ မှာ လက်လှမ်းမီသမျှကိုသာ တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လိုအပ်ချက်များကို တွေ့ရှိပါက ဝေဖန်အကြံပြု ဖြည့်စွက်ပေးကြစေလိုပါသည်။

အခန်း (၄)

သဒ္ဓါ အမှား

မည်သည့်ဘာသာစကားမဆို သဒ္ဓါအပေါ် အခြေခံ၍သာ တည်ဆောက် ဖွဲ့စပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာအဆိုအရ ‘သဒ္ဓါမတတ် စာမတတ်’ ဟုပင် ဆိုလေ့ရှိပါသည်။

မီဒီယာသမားများအနေနှင့်မှာမူ မြန်မာစာတတ်ခြင်း မတတ်ခြင်းထက် မိမိပြောဆို ရေးသားသည့် အကြောင်းအရာ အဖွဲ့အနွဲ့၊ သတင်းအချက်အလက်တို့ကို ဖတ်သူ နားထောင်သူ အများက အလွယ်တကူ နားလည်သဘောပေါက်အောင် တင်ပြနိုင်ရန် ပိုမိုအရေးကြီးပါသည်။

ထိုအခါတွင်မူ မိမိတင်ပြသော စာနှင့် စကားတို့ ပြေပြစ်ရှင်းလင်းရန် အဓိပ္ပါယ် သဘော သွားမှန်ကန်ရန်၊ ဘာသာစကားဂုဏ်ရည်နှင့် ပြည့်စုံရန်တို့အတွက် သဒ္ဓါသဘောကိုနားလည်ရေး၊ သဒ္ဓါမှန်ကန်ရေးတို့ အရေးပါလာပါသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သဒ္ဓါဟုခေါ်သည့် စကားလုံးဖွဲ့ထုံး၊ ပုဒ်ဖွဲ့ထုံး၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံး၊ ပုဒ်နေရာအထားအသိုများ မှန်ကန်ပါမှ၊ နေရာတကျရှိပါမှ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်တိကျပြီး ဆိုလိုရင်းကို ရောက်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ သဒ္ဓါစကားလုံး အသုံးအနှုန်းများ လွဲမှားနေပါလျှင် အနက်အဓိပ္ပါယ် ထွေပြား တတ်ပြီး လိုရင်းမရောက်ဘဲ ရှိတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သဒ္ဓါအသုံးအနှုန်းကို ဂရုစိုက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့် ဤစာအုပ်ပါ သဒ္ဓါပိုင်းတွင် ယနေ့ စာ-နယ်-ဇင်းနှင့် ရေဒီယိုအသံလွှင့် အစီအစဉ်များ၌ မှားလေ့ရှိသော၊ မှားတတ်သော၊ အမှားအမှန် မသဲကွဲသော အသုံးမှားများကို လေ့လာစုဆောင်းပြီး တင်ပြဆွေးနွေးထားပါသည်။

အပြောစကားပြော အရေးစကားပြော

သတင်းသမားများသည် အပြောစကားပြောကိုသုံးမည်လော၊ အရေးစကားပြော သုံးမည် လောဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်၍ သေသေချာချာရေးသားပြောဆိုကြရန် လိုပါသည်။ စကားပြေနှစ်မျိုးကို ရောနှောရေးခြင်းကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ရှုပ်ထွေးစေသည်။ အထူးသဖြင့် အသံလွှင့်မီဒီယာတွင်ဆိုလျှင် ထိုသို့သောအမှားက ပိုမိုသိသာစေပါသည်။

ဥပမာ (၁) -

- လက်လှမ်းမီသလောက်သာ ထုတ်ပြန်နိုင်သေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဖော်ပြပါ ဝါကျကို ဤသို့ပြင်နိုင်သည်။

- လက်လှမ်းမီသလောက်ပဲ ထုတ်ပြန်နိုင်ပါသေးတယ်။

- လက်လှမ်းမီသလောက်သာ ထုတ်ပြန်နိုင်သေးတာဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ (၂) -

- ဆက်လက်၍ လုပ်ကိုင်သွားမည်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်မှာ

- ဆက်လက်၍ လုပ်ကိုင်သွားမည်သာ ဖြစ်သည်။
- ဆက်လက်ပြီးတော့ လုပ်ကိုင်သွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဟုသာ ပြောရမည်ဖြစ်သည်။

ကို - အား အသုံးပွား

အထူးသဖြင့် ယခုခေတ်တွင် ကို အစား အား ကိုချည်း မှားယွင်း သုံးစွဲနေကြသည် ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ကို အသုံးကို အပြစ်ရသူ (ကံ) ၏ နောက်ဆက်အဖြစ် သုံးရပါသည်။

ဥပမာ-

- သရက်ပင်ကို အတိုးစိုက်ခဲ့သည်။
- သာသနာရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဦးမြင့်မောင်ကို ခန့်အပ်သည်။
- ခွေးကို ရိုက်သည်။
- လှေကို လှော်သည်။

လက်ခံသူကို ဖော်ပြလျှင် အား ကို သုံးသည်။

ဥပမာ-

- တိုင်ကပ်နာရီကို ဆရာမကြီးအား ပေးအပ်လှူဒါန်းသည်။
- တိရစ္ဆာန်အား ကျွေးမွေးပြုစုခြင်းသည် ကြီးစွာသောကုသိုလ်ဖြစ်၏။
- ရတနာသုံးပါးအား ရည်စူးလှူဒါန်းပါ။

မှ - က အသုံး

မိမိယာများတွင် မှ နှင့် က ကိုလည်း မှားယွင်းသုံးနေသည်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ တွေ့ရ ပါသည်။

မှ အသုံးကို အရေးဉှိသာ အသုံးများပြီး ထွက်ခွာရာပြပုဒ်အဖြစ် သုံးသည်။

ဥပမာ -

- မန္တလေး မှ ရထားဖြင့် လာခဲ့သည်။
- စာသင်ခန်း မှ ထွက်ခဲ့သည်။

- မြန်မာပြည် မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကတည်းက ထွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

က အသုံးကို အရေးတွင်ရော အပြောတွင်ပါ သုံးသည်။
ထွက်ခွာရာကို ညွှန်းရာ၌ သုံးသည်။

ဥပမာ-

- ဘယ်**က** လာသလဲ။
- မြို့**က** လာပါတယ်။
- ရန်ကုန်**က**နေ လေယာဉ်နဲ့ လာခဲ့တာပါ။

ပြုသူ၊ ပြောသူ၊ ဖြစ်သူ၊ ရှိသူ ကို ရည်ညွှန်းလျှင်လည်း **က** ကို သုံးသည်။

ဥပမာ -

- မောင်မောင် **က** ညီညီကို ရိုက်တာပါ။
- ကျောင်းမတက်ချင်ဘူးဟု နိနီ**က** ပြောသည်။
- ဝါဝါ **က** မော်လမြိုင်မှာ ရှိနေတာပါ။
- မြန်မာစာဌာန **က** ဆရာမပါ။
- သဘာပတိကြီး **က** မိန့်ခွန်းပြောကြားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

က နေရာတွင် **မှ** ကို သုံးမိသည့်အတွက် တခါတရံတွင် အဓိပ္ပါယ် ပြောင်းပြန် စောက်ထိုး ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။ အောက်ပါဝါကျနှစ်ကြောင်းကို ကြည့်ပါ။

- သမဝါယမအသင်း **က** ဝယ်ယူထားသော လူသုံးကုန်များကို ထပ်ဆင့် ဖြန့်ဖြူးပေးမည်။

- သမဝါယမအသင်း **မှ** ဝယ်ယူထားသော လူသုံးကုန်များကို ထပ်ဆင့်ဖြန့်ဖြူးပေးမည်။

ဤဝါကျနှစ်ကြောင်းသည် အဓိပ္ပါယ်ချင်း ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်။ ပထမဝါကျတွင် သမဝါယမအသင်းသည် လူသုံးကုန်များကို ဝယ်ယူသူလည်း ဖြစ်သည်။ ထပ်ဆင့်ဖြန့်ဖြူးသူလည်း ဖြစ်သည်။ သမဝါယမအသင်းသည် ထိုအလုပ်နှစ်ခုစလုံး လုပ်ကြောင်း **က** နောက်ဆက်တဖော်ပြနေပါသည်။

ဒုတိယဝါကျတွင်မူ သမဝါယမအသင်းသည် လူသုံးကုန်များကို ရောင်းချသူ ဖြစ်သွားပါသည်။ အခြား ပုဂ္ဂိုလ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုက သမဝါယမအသင်းမှ လူသုံးကုန်များကို ဝယ်ယူပြီး ထပ်ဆင့်ဖြန့်ဖြူးသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသွားပါသည်။

မှ သည် 'ဈေး **မှ** ဝယ်လာသည်' ဟူသကဲ့သို့ ထွက်ခွာရာကိုပြသော နောက်ဆက်

ဖြစ်သည့်အတွက် ‘သမဝါယမအသင်းမှ ဝယ်ယူထားသော လူသုံးကုန်’ ဟု သုံးလိုက်သောအခါ လူသုံးကုန်သည် သမဝါယမအသင်းတွင် မရှိတော့ဘဲ ‘ထွက်ခွာ’သွားပြီး အခြားသူတို့လက်ထဲ ရောက်သွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပြုလုပ်သူဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလိုလျှင် မှ ကို မသုံးဘဲ က ကို သုံးမှသာ မှန်မှန်ကန်ကန် နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဖြင့် - နှင့် အသုံး

များသောအားဖြင့် ဖြင့် ကို အသုံးခံပြုဘတ် အဖြစ် သုံးသည်။

ဥပမာ-

- တုတ် ဖြင့် ရိုက်သည်။
- သေနတ် ဖြင့် ပစ်သည်။
- ကွန်ပိုလီဇာရိုက်စ်ကအမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအနေဖြင့် ဝင်ရောက်ပြောကြားသည်။
- မြစ်ကြီးနားသို့ လေယာဉ်ခရီးစဉ် ဖြင့် သွားမည်။

နှင့် ကို အသုံးခံပြုဘတ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝါကျချင်း၊ ပုဒ်ချင်း ဆက်စပ်သည့် အဆက်ပစ္စည်း အဖြစ်လည်းကောင်း သုံးသည်။

ဥပမာ -

- မောင်မောင် နှင့် ညီညီ ကျောင်းသို့ အတူတူ သွားသည်။
  - ပြည်သူလူထု၏ လိုလားချက် နှင့် သံဃာတော်များ၏ လိုလားချက်များမှာ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။
  - ရန်ကုန်မြို့ နှင့် ပဲခူးမြို့ကို ကား နှင့် အလွယ်တကူ နေ့ချင်းပြန် သွားလာနိုင် သည်။
  - အစိုးရအနေ နှင့် အာဏာစက်ကိုသုံး၍ ကိုင်တွယ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း...
- (‘အစိုးရက အာဏာစက်သုံး၍ ကိုင်တွယ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း’ ဟုသုံးလျှင် ပိုရှင်း၏။ ‘အနေနှင့်၊ အနေဖြင့်’ သည် ခွန်အားပျော့စေသော အသုံးအနှုန်းဖြစ်၏။)

‘နှင့်၊ ဖြင့်’ အသုံးကို လွဲမှားစွာ သုံးလေ့ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

‘စွာ’ ဖြင့်ဆုံးသော ပုဒ်များနောက်တွင် ‘နှင့်၊ ဖြင့်’ ကို ထည့်သုံးရန်မလိုပါ။ သို့သော် အများစုက ထည့်သုံးကျင့် ရှိနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ဥပမာ -

လေးစားစွာဖြင့် အကြောင်းကြားအပ်ပါသည်။ (ဖြင့် - မလို)

ကျန်းမာစွာနှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက် ရှိကြောင်း။ (နှင့် - မလို)
 ထိုတာဝန်ကို မမေ့မလျော့ ထမ်းဆောင်ခဲ့မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပြောကြားသွားခဲ့ပါသည်။
 (ဖြင့် - ပို)

ထိုကဲ့သို့ပင် ‘ကြောင်း’ နှင့်ဆုံးသော ပုဒ်များနောက်တွင်လည်း နှင့် ၊ ဖြင့် အသုံးထည့်ရန် မလိုပါ။

ဥပမာ -

- ဖြစ်ပေါ်နေသော ပြဿနာများကို ငြိမ်းချမ်းစွာ စည်းကမ်းတကျ ဆောင်ရွက်ပေးရေးပင် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ (နှင့် - ပို)
  - ဤအစီအစဉ်ကို စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်နေ့က စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ကြေညာ ခဲ့သည်။ (ဖြင့် - ပို) (နေ့-ပို)
- (စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက် ဆိုလျှင် ပြီးပြည့်စုံပြီဖြစ်၏။ နေ့ကို တနင်္ဂနွေ-တနင်္လာ၊ အဖိတ်၊ ဥပုသ် စသည့် နေ့တို့အတွက် သုံးခြင်းဖြစ်၏။)

က - ခါ

က နှင့် ခါ သည် အရေးကွဲသော်လည်း အသံထွက်ဆင်သဖြင့် ရေးရာ၌ ရောထွေး တတ်သည်။

တပြိုင်နက် (သို့မဟုတ်) ဆက်တိုက် ဖြစ်ပျက်ကြောင်းပြလိုသော် ကာ ကို သုံးသည်။

ဥပမာ -

- အိပ် ကာ စား ကာ နေသည်။
- ရယ် ကာ မော ကာ ပြောသည်။
- မုန့်စား ကာ စားဖတ်နေသည်။

‘အချိန်’၊ ‘အခါ’၊ ‘ကာလ’ ကိုပြလိုသော် ခါ ကို သုံးသည်။

ဥပမာ -

- ငယ်စဉ်အခါ ပညာမရှာလျှင် ကြီး ခါ မှ နောင်တရလိမ့်မည်။
- ပန်းများကို ဆုပ်ကာ ကြီးပြီးသော အခါလျှင်
- ရောက်ခါနီး ၊ ဖြစ်ခါနီး
- ခုချိန်ခါ
- အသက်ကြီးခါ မှ ခက်မယ်။

အနက် - တွင် အသုံး

အစုအပေါင်းထဲမှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ခွဲထုတ်ပြသော စကားလုံးအဖြစ် **အနက်** ၊ **တွင်** တို့ကို သုံးသည်။ သို့သော် နှစ်မျိုးစလုံးကိုမူ တပြိုင်တည်းသုံးစရာ မလိုပါ။

ဥပမာ -

- ယောက်ျားလေးတို့**အနက်တွင်** မောင်မောင်သည် အလိမ္မာဆုံး ဖြစ်သည်။ (**မှာ**)
- ကျောင်းရှိ မိန်းကလေးတို့ **အနက်** တဝက်ခန့်မှာ အားကစားအရာ၌ ထူးချွန်ကြသည်။
- ဖြူဖြူကား မြင်ဖူးသမျှ မိန်းကလေးတို့**တွင်** အလှဆုံးဖြစ်သည်။

ဖြစ်စေ - သို့မဟုတ် - သော်လည်းကောင်း - လည်းကောင်း

- မောင်မောင် **ဖြစ်စေ** ၊ ညီညီ **ဖြစ်စေ** ဆရာမဆီ လာခဲ့ပါ။
- နိနီ **သို့မဟုတ်** သန်းသန်း ဆရာမနှင့် လာတွေ့ပါ။
- အဖေ **သော်လည်းကောင်း**၊ အမေ **သော်လည်းကောင်း** ခွင့်လာတိုင်ရမည်။
- အတန်းပိုင်ဆရာမက **လည်းကောင်း**၊ အတန်းတာဝန်ခံက **လည်းကောင်း** ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- သူသည်လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း။ ('လင်္ဂါး' ဟု အသံထွက်ဖတ်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်အရ 'အတူတူ' ဟု သက်ရောက်သဖြင့် **လည်းကောင်း** ဟုသာ ရေးရမည်။)

သည် - မှာ

သည် နှင့် **မှာ** ကို ပြုလုပ်သူ (ကတ္တားနောက်ဆက်) အဖြစ် သုံးသည်။ ဝါကျတစ်ခုတည်းတွင် **သည်** နှင့် **မှာ** ကို တပြိုင်တည်း သုံးရပါက ရှေ့ကတ္တားနောက်တွင် **သည်** ကို သုံးပြီး၊ နောက်ကတ္တားနောက်တွင် **မှာ** ကို သုံးသည်။

ဥပမာ-

- ညိုညို**သည်** နေမကောင်း၍ အလုပ်မဆင်းနိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး လှလှ**မှာ** ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အရေးကြီးကိစ္စရှိသောကြောင့် အလုပ်မဆင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။
- နှင်းဆီပန်း**သည်** ရနံ့သင်းပြီး စပယ်ပန်း**မှာ** မွှေးကြိုင်သည်။
- သားအကြီး**သည်** စာတော်ပြီး၊ သားအငယ်**မှာ** လိမ္မာရေးခြားရှိသည်။

ဟူသော - စသော - စသည် - စသည့်

ယနေ့ လူအများအသုံးတွင်နေသော သဒ္ဒါသုံးအမှားတစ်ခုမှာ **ဟူသော** အစား **စသော** ကို မှားသုံးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

စသော သည် တချို့တဝက်သာဖော်ပြလိုသော အချက်များ၏ နောက်တွင်

သုံးရ သောစကားဆက် ဖြစ်ပါသည်။ **စသည်၊ စသည်ဖြင့်၊ စသည်တို့** မှာလည်း **စသော** နှင့် သဘောချင်းတူသော စကားဆက်များ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုဖော်ပြချက်များမှာ အပြည့်အစုံမဟုတ်သေးပါ။ နောက်ထပ် ကျန်ပါသေးသည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် သုံးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ-

- လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်၊ ကြေးမုံ **စသော** မြန်မာသတင်းစာများတွင် ဆုပေးပွဲ သတင်းကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဤဝါကျကိုကြည့်လျှင် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်နှင့် ကြေးမုံ သတင်းစာနှစ်စောင်၏ အမည်ကိုသာ ဖော်ပြပြီး **စသော** ဟု သုံးလိုက်သဖြင့် **မြန်မာ့အလင်း၊ ဗိုလ်တထောင်** ဟူသော ကျန် မြန်မာသတင်းစာများကိုပါ ရည်ညွှန်းလိုကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

အပြည့်အစုံဖော်ပြလိုလျှင်-

‘လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်၊ ကြေးမုံ၊ မြန်မာ့အလင်း၊ ဗိုလ်တထောင် **ဟူသော** မြန်မာ သတင်းစာများတွင် ဆုပေးပွဲသတင်းကို တွေ့နိုင်ပါသည်’ ဟု **ဟူသော** ကို ထည့်သုံးနိုင်ပါသည်။ ရှေ့ကဖော်ပြသော သတင်းစာအမည် အားလုံး ပြည့်စုံကြောင်း၊ ချန်မထားကြောင်း **ဟူသော** က ဖော်ပြနေပါသည်။

သို့သော် **ဟူသော** နေရာ၌ **စသော** ကို ထည့်ပြီး အောက်ပါကဲ့သို့ မှားသုံးနေကြ သည်ကို မကြာခဏတွေ့ရပါသည်။

- လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်၊ ကြေးမုံ၊ မြန်မာ့အလင်း၊ ဗိုလ်တထောင် **စသော** မြန်မာ သတင်းစာများတွင် ဆုပေးပွဲသတင်းကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ယနေ့ထုတ်ဝေနေသော မြန်မာသတင်းစာ လေးစောင်စလုံး အပြည့် အစုံလည်း ဖော်ပြပြီးပါလျက် **စသော** ကို ထည့်လိုက်ပြန်သောအခါ နောက်ထပ် မြန်မာသတင်းစာ ရှိနေသေးသည့်အဓိပ္ပါယ် သက်ရောက်သွားလေသည်။

ထို့အတူ-

‘အသုံးလုံး ဆိုသည်မှာ အရေး၊ အဖတ်၊ အတွက် **စသည်** တို့ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်’

‘ဤကျောင်းတွင် မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အဆင့်မြင့်တန်း **စသည်** အတန်း အားလုံးကို သင်ကြားပေးနေသည်’ ဟူသော ဝါကျတို့တွင်လည်း **စသည်၊ စသည်** တို့ အသုံးများ နေပါသည်။ အချက်အလက် အပြည့်အစုံဖော်ပြထားပါလျက် **စသည်၊ စသည်** တို့ကို မလိုဘဲ ထည့်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

‘အသုံးလုံး ဆိုသည်မှာ အရေး၊ အဖတ်၊ အတွက် တို့ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်’

‘ဤကျောင်းတွင် မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အဆင့်မြင့်တန်း ဟူသည့် အတန်း အားလုံးကို သင်ကြားပေးနေသည်’ ဟုရေးမှ မှန်ပါလိမ့်မည်။

အချက်အလက်များ အပြည့်အစုံ ဖော်ပြမည်ဆိုလျှင် နောက်က **စသော၊ စသည်၊ စသည့်** တို့ ထည့်စရာမလိုပါ။ **ဟူသော၊ ဟူသည်၊ ဟူသည့်** တို့ကို လိုအပ်သလို ထည့်သုံးရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်ထားပြောင်းပြန်ဝါကျ

– ခိုးမှုကျူးလွန်သော မောင်စိန်၊ အဖ ဦးဖွဲ့ကို အလုပ်ဖြင့် ထောင်ဒဏ် သုံးလကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤဝါကျကို အသုံးလုံးကျော်ပြီးခါစ လယ်သမားဦးကြီး တယောက်က ဖတ်မိမည် ဆိုလျှင် ‘ဟင်... သားက ခိုးမှုကျူးလွန်တာ ဘာဖြစ်လို့ အဖေကထောင်ကျရတာလဲ’ ဟု တအံ့တကြံ မေးကောင်းမေးလိမ့်မည်။ မေးလည်း မေးလောက်စရာပင်။ ဤဝါကျမျိုးရေးသူများ ရှိနေပါသည်။

‘ခိုးမှုကျူးလွန်သော မောင်စိန် (အဖ ဦးဖွဲ့) ကို အလုပ်ဖြင့် ထောင်ဒဏ်သုံးလ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်’ ဟု အဖအမည်ကို ကွင်းစကွင်းပိတ်ထဲ ထည့်ရေးလျှင် တော်ပါ သေးသည်။ တရားခံအမည်နောက်တွင် အဖအမည်ထည့်ရသော ရုံးထုံးစံအရရေးခြင်းဟု သဘော ပေါက်နိုင်စရာ ရှိပါသည်။

ထိုသို့ မရေးဘဲ–

‘ဦးဖွဲ့၏သား ခိုးမှုကျူးလွန်သော မောင်စိန်ကို အလုပ်ဖြင့် ထောင်ဒဏ်သုံးလ ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်’ ဟု ရေးလျှင်မူ ပို၍ရှင်းပါသည်။ ပို၍လည်း မြန်မာဝါကျ ပီသပါသည်။

‘မြန်မာဝါကျ ပီသသည်’ ဟု အထူးပြု၍ ဆိုရခြင်းမှာ အထက်ပါ ဝါကျကဲ့သို့ မြန်မာ ဝါကျမပီသသော မြန်မာဝါကျမဆန်သော ဝါကျဖွဲ့ပုံမျိုးကို မကြာခဏတွေ့ရတတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ပါတို့ကို ကြည့်ပါ။

ဥပမာ (၁) –

– ဦးတင်ထွတ်၊ စက်ရုံမှူး၊ ဂုန်နီစက်ရုံ နှင့် ဦးလှဝေ၊ လက်ထောက် အင်ဂျင်နီယာ၊ ချည်မျှင်နှင့် အထည်စက် တို့သည် စက်ရုံလုပ်ငန်းများကို သုံးလကြာမျှ လေ့လာရန် ဘီအေစီလေယာဉ်ဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာသွားကြ၏။

ထိုဝါကျတွင် ‘ဦးတင်ထွတ်၊ စက်ရုံမှူး၊ ဂုန်နီစက်ရုံ’ ဟူသော ဖွဲ့ထုံးမျိုးကို စာဒိတ် ပေါ် တွင် လိပ်စာအဖြစ်ရေးလျှင် အမည်ကို ချက်ချင်းသိအောင်ရေးခြင်းဖြစ်၍ ဘာမှပြောစရာမရှိပါ။

ဝါကျအဖြစ် ထည့်ရေးလျှင်မူ မြန်မာဖွဲ့ထုံး မဟုတ်သည့်အတွက် ပြောစရာရှိလာ ပါသည်။ မြန်မာဖွဲ့ထုံးတွင် ဂုဏ်ထူးပီသသောကို ဖော်ပြသော အထူးပြုစကားများက ရှေ့ကနေပြီး အထူးပြုခံရ သူက နောက်ကလိုက်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ‘ဂုန်နီစက်ရုံ၊ စက်ရုံမှူး ဦးတင်ထွတ်’ ဟု ဖွဲ့မှသာ မြန်မာဖွဲ့ထုံး

ပီသပါလိမ့်မည်။ ယခုမူ ဂျပန်သို့ သွားသူများမှာ ဦးတင်ထွတ်နှင့် ဦးလှဝေတို့ မဟုတ်ဘဲ ‘ဂုန်နီစက်ရုံနှင့် ချည်မျှင်နှင့်အထည်စက်ရုံ’ တို့ဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်နေပါသည်။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ -

- ဂုန်နီစက်ရုံ၊ စက်ရုံမှူး ဦးတင်ထွတ်နှင့် ချည်မျှင်နှင့်အထည်စက်ရုံ လက်ထောက် အင်ဂျင်နီယာ ဦးလှဝေ တို့သည် စက်ရုံလုပ်ငန်းများကို သုံးလကြာမျှလေ့လာရန် ဘီအေစီလေယာပြင်ဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာသွားကြ၏။

ဥပမာ (၂) -

- အခမ်းအနားတွင် သဘာပတိအဖြစ် ဦးမြမောင်၊ ကထိက မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် က ဆောင်ရွက်ပြီး အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ဦးသိန်းဟန်၊ နည်းပြ၊ မြန်မာစာဌာန၊ လုပ်သားများကောလိပ်က ဆောင်ရွက်သည်။

ထိုဝါကျတွင်လည်း သဘာပတိနှင့် အခမ်းအနားမှူးတို့မှာ ဦးမြမောင်နှင့် ဦးသိန်းဟန် တို့ မဟုတ်ဘဲ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် နှင့် လုပ်သားကောလိပ်များဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ကောက်ရပါမည်။ ဖြစ်ရမည်မှာ -

- အခမ်းအနားတွင် သဘာပတိအဖြစ် ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် မြန်မာစာ ဌာန ကထိက ဦးမြမောင်က ဆောင်ရွက်ပြီး အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် လုပ်သားများကောလိပ် မြန်မာစာ ဌာန နည်းပြ ဦးသိန်းဟန်က ဆောင်ရွက်သည်။

ဥပမာ (၃) -

- ဒေါ်အေး၊ ကုန်သည် အမှတ် ၂၃၊ ကြားတောရလမ်း၊ ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်မြို့သည် မန္တလေးမြို့ ၌ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်သွားပါ၍ မန္တလေးမြို့၌ပင် သီဂြိုဟ်ပြီးစီးပါကြောင်း။

ထိုဝါကျတွင်လည်း ကွယ်လွန်သူမှာ ရန်ကုန်မြို့သူအဖွဲ့ ဖြစ်နေပေသည်။ စင်စစ် ရေးသင့်သည်မှာ - ‘ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းကြားတောရလမ်း၊ အိမ်အမှတ် ၂၃ နေ ကုန်သည် ဒေါ် အေး သည် မန္တလေးမြို့၌ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်သွားပါ၍ မန္တလေးမြို့၌ပင် သီဂြိုဟ်ပြီးစီးပါကြောင်း’ ကဲ့သို့သာ ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် အထူးပြုစကားများကို ရှေ့ကထားပြီး အထူးပြုခံရသူကို နောက်က ထားမှ သာ ပုဒ်ထားပြောင်းပြန်မဖြစ်ဘဲ မြန်မာဝါကျ ဖွဲ့ထုံးနှင့်ညီညွတ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဂရုပြုသင့်ပါသည်။

အစီအစဉ်ပျက် ဝါကျ

ပါဝင်သောအချက်များကို ရှေ့နောက်အစီအစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြရန်လိုအပ်သည် ဝါကျမျိုးတွင် အစီအစဉ်မှန်ရန် အရေးကြီးသည်။ အစီအစဉ်မတည့်ပါက အဓိပ္ပါယ်ပါ တမျိုးတပုံ ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။

ဥပမာ (၁) -

- စစ်တွေမြို့၊ မော်လမြိုင်၊ မြစ်ကြီးနား၊ လွိုင်ကော်မြို့တို့သည် မွန်ပြည်နယ်၊ ကချင်

ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် အသီးသီးရှိကြ၏။

ထိုဝါကျ အရ -

စစ်တွေမြို့သည် မွန်ပြည်နယ်၌၊ မော်လမြိုင်မြို့သည် ကချင်ပြည်နယ်၌၊ မြစ်ကြီးနားမြို့သည် ကယားပြည်နယ်၌၊ လွိုင်ကော်မြို့သည် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ အသီးသီး တည်ရှိသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် နေပါသည်။

ဝါကျရှေ့ပိုင်းရှိ အချက်များနှင့် နောက်ပိုင်းရှိ အချက်များကို အစီအစဉ်အတိုင်း မဖော်ပြသဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ပျက်သွားကြောင်း တွေ့နိုင်သည်။ ရေးသင့်သည်မှာ -

‘စစ်တွေမြို့၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ မြစ်ကြီးနားမြို့၊ လွယ်ကော်မြို့တို့သည် ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကချင် ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်တို့၌ အသီးသီး ရှိကြ၏’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဥပမာ (၂) -

- ကျောင်းဆရာများ၊ ကုန်သည်များ၊ လယ်သမားများသည် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ စာသင်ကြားခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို အသီးသီး လုပ်ကိုင်ကြရပြီ ဖြစ်သည်။

ထိုဝါကျတွင်လည်း

- ကျောင်းဆရာက စိုက်ပျိုးခြင်း၊ လယ်သမားက ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ကုန်သည်က စာသင်ကြားခြင်း အလုပ်တို့ကို လုပ်ရသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်နေပါသည်။ အမှန်မှာ -

‘ကျောင်းဆရာများ၊ လယ်သမားများ၊ ကုန်သည်များသည် စာသင်ကြားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို အသီးသီး လုပ်ကိုင်ရပြီဖြစ်သည်’ ဟု ရေးမှသာ ရှင်းလင်း မှန်ကန်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်ထားမှားဝါကျ

ဝါကျတကြောင်းတွင်ပါဝင်သော ပုဒ်များ သူ့နေရာနှင့်သူ မှန်မှန်ကန်ကန်မရှိလျှင် အဓိပ္ပာယ်တမျိုး ပြောင်းသွားသည်အထိ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် စာရေးသူဆိုလိုသည်က တမျိုး၊ အဓိပ္ပာယ်ပေါက်သည်ကတခြား ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။

ဥပမာ (၁) -

- ကလေးငယ်သည် **လမ်းပေါ်က** အဘိုးအိုကို ကြည့်နေ၏။

- ကလေးငယ်သည် အဘိုးအိုကို **လမ်းပေါ်က** ကြည့်နေ၏။

ဤဝါကျနှစ်ကြောင်းစလုံးတွင် ကလေးငယ်သည် ကြည့်နေသူ၊ အဘိုးအိုသည် အကြည့်ခံရသူဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် **လမ်းပေါ်က** ဟူသော ပုဒ်နေရာကိုလိုက်၍ ဝါကျများ အဓိပ္ပာယ် ကွဲပြားသွားကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

အဘိုးအိုသည် လမ်းပေါ်မှာ ရှိနေကြောင်း ပထမဝါကျ က ဖော်ပြသည်။

ကလေးငယ်သည် လမ်းပေါ်မှာရှိနေကြောင်း ဒုတိယဝါကျက ဖော်ပြသည်။

စာရေးသူသည် ပထမဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်မျိုးကို ဖော်ပြလိုလျှင် ပြထားသည့်အတိုင်း ‘လမ်းပေါ်က’ ကို ‘အဘိုးအို’ နှင့် ကပ်ထားရလိမ့်မည်။ ထိုသို့ကပ်ထားဘဲ ဒုတိယဝါကျကဲ့သို့ရေးလျှင် ဆိုလိုသောအဓိပ္ပါယ်မထွက်ဘဲ ‘ပုဒ်ထားမှားဝါကျ’ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။

ဥပမာ (၂) -

- ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်ရေးကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်။

ဤဝါကျသည်လည်း ပုဒ်ထားမှားဝါကျဖြစ်ပါသည်။ ဤဝါကျအတိုင်းဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံးရသလို ဖြစ်နေပါသည်။

စင်စစ် ‘၁၉၄၈ခုနှစ်တွင်’ ဟူသော ပုဒ်သည် ‘လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးခဲ့သော’ နှင့် မဆိုင်။ ‘လွတ်လပ်ရေးကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်’ နှင့်သာ ဆိုင်သည်။

ထို့ကြောင့်-

‘လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံးခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်’ ဟု ဆိုင်ရာပုဒ်ချင်း ကပ်လိုက်မှ လိုအပ်သောအဓိပ္ပါယ် ရပါမည်။

ဥပမာ (၃) -

- သဘာပတိကြီးအား အမှာစကား ပြောကြားပေးပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည် ခင်ဗျား။ ထိုပန်ကြားချက်သည်လည်း ပုဒ်ထားမှားဝါကျ ဖြစ်နေပါသည်။ ‘သဘာပတိကြီးအား’ ဟူသော ပုဒ်သည် ‘အမှာစကားပြော’ နှင့် မဆိုင်။ ပန်ကြားခြင်းနှင့်သာ ဆိုင်သည်။

သို့သော် ဆိုင်ရာပုဒ်နှင့် ကပ်မထားသည့်အတွက် အခြားတစုံတယောက်က သဘာပတိ ကြီးအား အမှာစကားပြောရတော့မလိုလို အဓိပ္ပါယ်ပေါက်သွားပါသည်။ အမှန်မှာ -

‘အမှာစကားပြောကြားပေးရန် သဘာပတိကြီးကို ပန်ကြားအပ်ပါသည် ခင်ဗျား’ ဟု ရေးသားမည်ဆိုလျှင် အပန်ကြားခံရသော သဘာပတိကြီးနှင့် ပန်ကြားဟူသော ကြိယာတို့ကပ်နေ သည့်အတွက် အဓိပ္ပါယ်ကောက်လွဲစရာ မရှိတော့ပါ။

ဥပမာ (၄) -

‘အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော နိဗဗ္ဗိယဆုရှင် လူထုခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်ကို အကြောင်းမဲ့ ချုပ်နှောင်ထား သည့် စစ်အစိုးရအား အရေးယူသင့်ပြီဖြစ်သည်’ ဟူသော ပုဒ်ထားမှားပုံမျိုးဖြစ်ပါသည်။ စင်စစ် ရေးရမည်မှာ -

- နိဗဗ္ဗိယဆုရှင် လူထုခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ချုပ်နှောင်ထားသည့် အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စစ်အစိုးရအား အရေးယူသင့်ပြီ ဖြစ်သည်။

ဥပမာ (၅)

‘ရထားပေါ်ကနေ ကျောင်းသားထုသို့ ဆိုပြီး စာကျဲချသွားတယ်လို့ သိရပါတယ်’ ဟူသော ဝါကျတွင်လည်း နေရာပြပုဒ်က သက်ဆိုင်ရာကြိယာပုဒ်နှင့် ကပ်နေရမည် ဖြစ်သည်။

‘ကျောင်းသားထုသို့ ဆိုတဲ့ စာတွေကို **ရထားပေါ်ကနေ** ကျဲချသွားတယ်လို့ သိရပါတယ်’ ဟု ရေးမှသာ ဆိုလိုရင်းက ရှင်းလင်းစွာ ပေါ်လွင်ပေမည်။

သို့ဖြစ်၍ ပုဒ်ထားမှန်အောင် မည်သည့်အချက်ကို ဂရုပြုသင့်သနည်း။ ဂရုပြုသင့်သော အချက်ကို စကားတစ်ခွန်းတည်းနှင့် ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

‘ဆိုင်ရာ၊ ဆိုင်ရာချင်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကပ်ထားပါ’ ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

မှန်ပါသည်။ ဝါကျထဲတွင် ဘယ်အချက်နှင့် ဘယ်အချက်ဆိုင်သနည်း။ ဘယ်ပုဒ်နှင့် ဘယ်ပုဒ် ဆိုင်သနည်း။ ထိုသို့ဂရုပြုပြီး ဆိုင်ရာအချက်ချင်း ဆိုင်ရာပုဒ်ချင်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကပ်ထားမည် ဆိုလျှင် ပုဒ်ထားမှားဝါကျမျိုးဖြစ်စရာ မရှိတော့ပါ။

ဤနေရာတွင် ဆိုင်ရာ၊ ဆိုင်ရာပုဒ်များဟု ဆိုနိုင်သော ပုဒ်လေးစုံကို ဖော်ပြလို ပါသည်။

- (၁) နာမဝိသေသန (နာမ်ကို အထူးပြုသော ပုဒ်) နှင့် နာမ်
- (၂) ကြိယာဝိသေသန (ကြိယာကို အထူးပြုသော ပုဒ်) နှင့် ကြိယာ၊
- (၃) နာမ် (ပြုလုပ်သူ) နှင့် ကြိယာ၊
- (၄) နာမ် (ပြုလုပ်ခံရသူ) နှင့် ကြိယာတို့ဖြစ်သည်။

ဆိုင်ရာ၊ ဆိုင်ရာပုဒ်တို့ နီးကပ်မှုကိုလိုက်၍ ဝါကျများ အဓိပ္ပါယ်ကွဲတတ်ပုံကို အောက်ပါ အတိုင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

နာမ်ကို အထူးပြုသောပုဒ် နှင့် နာမ်

- ဆင်းရဲသော အဘိုးအို၏ သားငယ်သည် သနားဖွယ်ကောင်းလေစွ။ (ဆင်းရဲသူမှာ အဘိုးအို ဖြစ်သည်။)
- အဘိုးအို၏ ဆင်းရဲသော သားငယ်သည် သနားဖွယ် ကောင်းလေစွ။ (ဆင်းရဲသူမှာ သားငယ် ဖြစ်သည်။)

ကြိယာကို အထူးပြုသော ပုဒ် နှင့် ကြိယာ

- ဆရာသည် ကျောင်းသားများအား မဆူညံကြရန် **စာသင်ခန်းထဲတွင်** ဆုံးမ၏။ (ဆုံးမ သော နေရာသည် စာသင်ခန်းထဲတွင် ဖြစ်သည်)
- ဆရာသည် ကျောင်းသားများအား **စာသင်ခန်းထဲတွင်** မဆူညံကြရန် ဆုံးမ၏။ (စာသင်ခန်းထဲတွင် မဆူညံကြရန် ဆူညံလိုလျှင် စာသင်ခန်းအပြင်သို့ ထွက်ကြရန် ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ် ရသည်။)

ကတ္တာ (ပြုလုပ်သူ) နှင့် ကြိုယာ

- ဆူပူနေသော ဒါယကာကို ဆရာတော်သည် စိတ်ဆိုးသောကြောင့် ခေါ်ယူကြိမ်းမောင်း၏။ (ဆရာတော် စိတ်ဆိုးနေသည်။)
- စိတ်ဆိုးသောကြောင့် ဆူပူနေသောဒါယကာကို ဆရာတော်က ခေါ်ယူကြိမ်းမောင်း၏။ (ဒါယကာ စိတ်ဆိုးနေသည်။)

ကံ (ပြုလုပ်ခံရသူ) နှင့် ကြိုယာ

- စာမေးပွဲကျသူများသည့်အတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးအား တိုင်ကြား၏။ (စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ဆရာကြီးကို တိုင်ခြင်း)
- စာမေးပွဲကျသူများသည့်အတွက် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးအား စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် တိုင်ကြား၏။ (တာဝန်ရှိသော ဆရာကြီးအား စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အထက်သို့ တိုင်ခြင်း)
- အခုအရေးအခင်းမှာ **ရဟန်းရှင်လူ ၂၀၀ ခန့် စစ်အစိုးရ လက်ချက်ကြောင့်** အသက်ဆုံးခဲ့ရပြီး ၆၀၀၀ ခန့် ထိန်းသိမ်းခံနေရပြီလို့ နိုင်ငံတကာသတင်းဌာနများက ဖော်ပြပါတယ်။ (ပြုလုပ်ခံရသူနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကြိုယာ ကပ်မထားခြင်းကြောင့် ဆိုလိုရင်း မရှင်းလင်း ဖြစ်နေသည်။)
- အခုအရေးအခင်းမှာ **စစ်အစိုးရလက်ချက်ကြောင့် ရဟန်းရှင်လူ ၂၀၀ ခန့်** အသက်ဆုံးခဲ့ရပြီး ၆၀၀၀ ခန့် ထိန်းသိမ်းခံနေရပြီလို့ နိုင်ငံတကာသတင်းဌာနများက ဖော်ပြပါတယ်။
ပုဒ်မထားမှန်လျှင် လိုချင်သည့် အဓိပ္ပာယ်လည်း မှန်မှန်ကန်ကန် ပေါ်ထွက်လာမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မထားရှင်ဝါကျများ

ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် တခါတရံ ပုဒ်မထားအသို့ နေရာမကျသောအခါ **ပုဒ်မထားမှားဝါကျ** အဆင့်သို့ မရောက်သည့်တိုင် **ပုဒ်မထားရှင်** သွားသည့် အဖြစ်မျိုး ရောက်သွားတတ်ပါသည်။
ပုဒ်မထားရှင်သွားသဖြင့် ဟိုလိုအဓိပ္ပာယ်ကောက်ရမလို သည့်လိုအဓိပ္ပာယ်ကောက်ရမလို ဖြစ်သွားတတ်ပုံမျိုးကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သာဓက ပြပါမည်။

- **ရှမ်းပြည်နယ်** တောင်ကြီးမြို့နှင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် စုပေါင်းရှင်ပြုပွဲများ ကျင်းပသည်။ ဤဝါကျသည် ပုဒ်မထားမှားသော်လည်း ပုဒ်မထားရှင်ထားသောဝါကျ ဖြစ်သည်။

တောင်ကြီး၏ ပြည်နယ်ကိုဖော်ပြပြီး မိတ္ထီလာ၏တိုင်းကို မဖော်ပြဘဲ ‘ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့နှင့် မိတ္ထီလာမြို့တို့’ ဟူ၍ ရေးလိုက်သည့်အတွက် တောင်ကြီးရော မိတ္ထီလာပါ ရှမ်းပြည်နယ်ထဲမှာ ရှိသလိုလို အဓိပ္ပာယ်ရှင်သွားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မိတ္ထီလာသည် ရှမ်းပြည်နယ်မှာမရှိကြောင်း အမှားအသိပင်ဖြစ်သဖြင့် အဓိပ္ပာယ်အနေဖြင့် မှားနိုင်စရာအကြောင်းမရှိပါ။ သို့သော် ပုဒ်မထားအသို့ နေရာမကျသည့်အတွက် စာဖတ်သူ

၏ စိတ်ထဲတွင် ရှုပ်သွားနိုင်ပါသည်။

ထိုသို့မရေးဘဲ—

‘ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့နှင့် မန္တလေးတိုင်း မိတ္ထီလာမြို့တို့တွင် စုပေါင်း ရှင်ပြုပွဲများ ကျင်းပသည်’ ဟု ရေးလျှင် ရှုပ်စရာ အကြောင်းမရှိပါ။

‘တောင်ကြီးမြို့နှင့် မိတ္ထီလာမြို့ပေါ်တွင် စုပေါင်းရှင်ပြုပွဲများ ကျင်းပသည်’ ဟု ပြည်နယ် တိုင်းအမည်များ နှစ်နေရာလုံးမထည့်ဘဲ ရေးလျှင်လည်း အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းသည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဝါကျထဲက အလေးပေးပုံသဘော

ဝါကျထဲတွင် မိမိအလေးပေးလိုသောအချက်ကို စာဖတ်သူကလည်း အရေးကြီးသည် ဟု အလေးအနက် သဘောပေါက်လာအောင် ဖော်ပြနိုင်ခြင်းသည်လည်း ဝါကျဖွဲ့ပုံ တိတိကျကျ ရှိခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အကြောင်းအချင်းအရာ အတူတူပင်ဖြစ်သော်လည်း ဝါကျဖွဲ့ပုံကိုလိုက်၍ အလေးပေး ပုံ ကွာခြားမှုမျိုး ရှိတတ်ပါသည်။ သာဓကပြပါမည်။

- မမ ဤစာအုပ်ကို ဝယ်လာသည်။
- ဤစာအုပ်ကို မမ ဝယ်လာသည်။

ဤဝါကျနှစ်ကြောင်းသည် အကြောင်းအရာလည်း အတူတူဖြစ်ပါသည်။ ပထမဝါကျ သည် ဖွဲ့ရှိုးဖွဲ့ စဉ် ဝါကျပုံစံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

မမ (ကတ္တား) ဤစာအုပ်ကို (ကံပုဒ်) ဝယ်လာသည် (ကြိယာပုဒ်) ဟူသောအစီအစဉ် ဖြင့် ဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် စာအုပ်ဝယ်လာသူသည် ‘မမ’ ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်ကို ဦးဦးဖျားဖျား ဖော်ပြလိုသော သဘောပါပါသည်။

ဒုတိယဝါကျမှာမူ ဝယ်လာသော စာအုပ်ကို အလေးပေးဖော်ပြလိုသည့်သဘောရှိပါသည်။ မမဝယ်လာသော စာအုပ်မှာ အခြားစာအုပ် မဟုတ်ဘဲ ဤစာအုပ် ဖြစ်ကြောင်း

အဓိက ဖော်ပြလိုသည့်အတွက် ‘ဤစာအုပ်ကို’ ဟူ၍ စကားစုကို ရှေ့ဆုံးကထား၍ ရေးဖွဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

အလေးပေးလိုသည့်အချက်ကို အရင်ဆုံး သတိရတတ်သည့် သဘာဝအရ အရင်ဆုံး ဖော်ပြသည့် သဘောဖြစ်ပါသည်။

အလေးပေးလိုသည့်အချက်ကို ဝါကျ၏ နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် ထားတတ်ကြပါသည်။ မြန်မာဝါကျများသည် ကြိယာဖြင့်အဆုံးသတ်လေ့ရှိသည်။ ကြိယာကိုဖော်ပြမှ ဝါကျ၏ဆိုလိုချက် ပြီးပြည့်စုံသည် ထင်ရှားသည်။

ထို့ကြောင့် ကြိယာသည် ဝါကျ၏နောက်ဆုံးအပိုင်းလည်း ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးဆုံး အပိုင်းလည်း ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သူသည် ဝါကျတစ်ကြောင်းဆုံးအောင်ဖတ်လျှင် ကြိယာကို နောက်မှ ဖတ်ရသည် ဖြစ်၍ ကြိယာဖြင့်ဖော်ပြသည့်အချက်သည် စာဖတ်သူ၏ရင်ထဲ ပူပူနွေးနွေး ထင်ကျန်ရစ်တတ် သည်။

ထိုသဘောအရ အလေးပေးလိုသောအချက်ကို ဝါကျ၏နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် ကြိယာနှင့် ဖော်ပြခြင်းဖြင့် လေးနက်ထင်ရှားလာနိုင်ပါသည်။ သာဓကပြပါမည်။

- လယ်ထွန်နေသော ဤလယ်သမားကြီးသည် ကျန်းမာသန်စွမ်း၏။
- ကျန်းမာသန်စွမ်းသော ဤလယ်သမားကြီးသည် လယ်ထွန်နေ၏။

ဤဝါကျနှစ်ကြောင်းသည် အဓိပ္ပါယ်အတူတူဖြစ်သော်လည်း အလေးပေးမှုရေး မတူပါ။ ပထမဝါကျကို ဖတ်လိုက်လျှင် လယ်သမားကြီး၏ ကျန်းမာသန်စွမ်းမှုကို သတိပြုမိသွားပြီး၊ ဒုတိယဝါကျကို ဖတ်လိုက်လျှင် သူ လယ်ထွန်နေ၏ ဟူသော စကားရပ်က စာဖတ်သူ၏စိတ်ထဲတွင် ပူပူနွေးနွေး စွဲထင်ကျန်ရစ်နိုင်ပါသည်။

သို့ဖြင့် ပထမဝါကျသည် ကျန်းမာသန်စွမ်းမှုကို အလေးပေးသောဝါကျဖြစ်ပြီး ဒုတိယ ဝါကျကမူ လယ်ထွန်သည်ကို အလေးပေးသော ဝါကျဖြစ်ပါသည်။

ထို့အတူ -

‘မြမြသည် ရုပ်မချောသော်လည်း သဘောကောင်းသည်’ ဟူ၍ သဘောကောင်းခြင်း ကို အလေးပေး ရေးသားနိုင်သည့်နည်းတူ -

‘မြမြသည် သဘောကောင်းသော်လည်း ရုပ်မချော’ ဟူ၍ ရုပ်မချောခြင်းကို အလေးပေး ရေးနိုင်ပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် စကားသုံးရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဝါကျဖွဲ့ရာတွင်လည်းကောင်း စာရေးသူ ၏ ဆိုလိုချက်ကို အလေးအပေး၊ အပျော့အမာပါ မကျန်အောင် ဖော်ပြနိုင်သည်ဆိုလျှင် တိတိကျကျ ရှိနိုင်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဝါကျထဲက စကားဟောင်းပွမှု

စကားသုံးကျစ်လျစ်မှုအပိုင်းတွင် ပြခဲ့သည့်နည်းတူ ဝါကျဖွဲ့ရာတွင်လည်း ကွေ့ဝိုက် လှည့်ပတ်ကာ စကားကြော့ရှည်သည့်အတွက် စကားဟောင်းပွမှု ဖြစ်တတ်ပါသည်။

- အမှန်တကယ် ဖော်ပြရမည့်ဆိုလျှင် လယ်လုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးသော လယ်သမား များသည်ကား နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အရေးကိစ္စများတွင် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အကူပြုနေသူများဖြစ်သည်ဟု မလွဲမသွေ ဆိုနိုင်ပေသည်။

ဤဝါကျသည် စကားဟောင်းပွမှု ထင်ရှားအောင် တမင်ဖန်တီးရေးပြသောဝါကျဖြစ်သည်။ သို့သော် စကားဟောဟောသီသုံးပြီး ဤဝါကျမျိုး ရေးတတ်ကြသည်ကို တွေ့ရတတ်ပါသည်။

ဤဝါကျတွင် အဓိပ္ပာယ်တူ အကြောင်းမထူးလှသော စကားပို များနေပါသည်။

‘အမှန် တကယ်ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင်’ ဟု အဘယ်ကြောင့်ရေးရသနည်း။ နောက်တပြောသည် စကားသည် အမှန်တကယ်ဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ထိုစကားကိုထည့်ရန် လိုအပ်ပါသလော။

‘လယ်ယာလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးသော’ ဟူသော နာမဝိသေသနကိုလည်း ထည့်စရာ မလိုပါ။ ‘လယ်သမား’ ဆိုလျှင် လုံလောက်ပါပြီ။ ‘နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စသည့် အရေးကိစ္စများတွင်’ ဟူသော စကားစုမှာလည်း အပိုဖြစ်နေပါသည်။ ‘မလွဲမသွေ မှတ်ယူနိုင်ပေသည်’ ဟူသော စကားမှာလည်း မိမိပြောသည့်အချက် မှန်ပါသည်ဟု ထပ်မံသက်သေထူ သည့်သဘောကလွဲ၍ အကြောင်းမထူးလှပါ။

ထိုစကားများကိုဖယ်ပြီး ‘လယ်သမားများသည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အကူပြုနေသူများ ဖြစ်သည်’ ဟုရေးလျှင် ပို၍ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ရှိပါသည်။ ပထမဝါကျနှင့်လည်း အဓိပ္ပာယ်တူပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် အကြောင်းထူးမရှိဘဲ သုံးရိုးသုံးစဉ်ဖြစ်၍ သုံးရသော စကားမျိုး၊ ကွေ့ပိုက်လှည့်ပတ်သောစကားမျိုးကို ရှောင်မည်ဆိုလျှင် ကျစ်လျစ်မှုရှိပါမည်။

ဝါကျထဲက စကားထပ်မှု

အဓိပ္ပာယ်တူညီနီးစပ်သောစကားများကို တွဲသုံးခြင်းဖြင့် စကားထပ်သကဲ့သို့ ဝါကျထဲတွင်လည်း အဓိပ္ပာယ်တူ စကားနှစ်လုံး မလိုအပ်ဘဲထည့်သုံးခြင်း၊ စကားတလုံးကို မလိုအပ်ဘဲ နှစ်ခါထပ် သုံးခြင်းတို့ကြောင့် စကားထပ်တတ်ပါသည်။ ထိုအခါ ထိုဝါကျသည် မကျစ်လျစ်တော့ပါ။

– ဤမိန်းမပျိုသည် မယဉ်ကျေးသော၊ ရိုင်းပျသောအပြုအမူ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ပြုသည့်အတွက် ချီးကျူးစရာမဖြစ်ဘဲ ကဲ့ရဲ့စရာဖြစ်သွားရတော့သည်။

ဤဝါကျတွင် အဓိပ္ပာယ်တူစကားများကို မလိုအပ်ဘဲ နှစ်ခါထည့်သုံးထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ‘မယဉ်ကျေးသော’ နှင့် ‘ရိုင်းပျသော’၊ ‘အကြိမ်ကြိမ်’ နှင့် ‘အဖန်ဖန်’၊ ‘ချီးကျူးစရာမဖြစ်’ နှင့် ‘ကဲ့ရဲ့စရာ’ တို့သည် အဓိပ္ပာယ်တူ စကားများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားများကို တလုံးစီသာ ထည့်သုံးလျှင်လည်း ထိုအဓိပ္ပာယ်ပင်ရပါသည်။ ကြည့်ပါ။

– ဤမိန်းမပျိုသည် မယဉ်ကျေးသော အပြုအမူကို အကြိမ်ကြိမ် ပြုသည့် အတွက် ချီးကျူးစရာ မဖြစ်တော့ပေ။

– ဤမိန်းမပျိုသည် ရိုင်းပျသော အပြုအမူကို အဖန်ဖန်ပြုသည့်အတွက် ကဲ့ရဲ့စရာဖြစ် သွားရသည်။

ဤဝါကျ နှစ်ကြောင်းစလုံး အဓိပ္ပာယ်အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကြိုက်ရာတကြောင်းသုံးလျှင် လုံလောက်ပါပြီ။ ထို့အတူ –

- စစ်တောင်းမြစ်သည် ရေစီးသန်သည့်ဖြစ်ရာ ထိုသို့ရေစီးသန်သည့်အတွက် လှေ သင်္ဘောများ သွားလာရာ၌ ထိုသို့သွားလာသော လှေသင်္ဘောများတွင် အန္တရာယ် ရှိပေသည်။ ဤဝါကျတွင် မလိုအပ်ဘဲ စကားများ နှစ်ခါထပ်နေကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထပ်နေ သောစကားများကိုဖယ်၍-

‘စစ်တောင်းမြစ်သည် ရေစီးသန်သည့်အတွက် သွားလာသော လှေသင်္ဘောများတွင် အန္တရာယ်ရှိပေသည်’ ဟု ရေးလျှင်လည်း ထိုအဓိပ္ပါယ်မျိုးပင် ရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ပင် -

- သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လေးလေးနက်နက် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု မည်သည့် အခါကမျှ မတွေ့ကြုံရပါ။

- ၎င်းအနေဖြင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် မည်သည့်အခါကမျှ လေးလေးနက်နက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

စကားထပ်သည့်အကြောင်းကို ဖော်ပြရာ၌ ‘မလိုအပ်ဘဲ’ ဟု စကားခံခဲ့ပါသည်။ လိုအပ်၍ စကားထပ်ခြင်းမျိုးမှာမူ ကိစ္စမရှိပါ။

‘မယဉ်ကျေးခြင်းဟူသော ရိုင်းပျခြင်းပေတည်း။’ ဟူသော ဝါကျတွင် ‘ရိုင်းပျခြင်း’ ကို ‘မယဉ်ကျေးခြင်း’ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်နိုင်ပေသည်။

ဤဝါကျတွင် စကားတလုံးကို အဓိပ္ပါယ်တူစကားတလုံးဖြင့် ဖွင့်ဆိုပြခြင်း ဖြစ်သည့် အတွက် အဓိပ္ပါယ်တူ စကားတူ စကားနှစ်လုံးမပါ၍ မဖြစ်ပါ။ လိုအပ်၍ စကားထပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ-

- ဤဆေးကို နံနက် (၉) နာရီ တကြိမ်၊ မွန်းလွဲ (၃) နာရီ တကြိမ် တိုက်ပါ။

ဤဝါကျတွင် ‘တကြိမ်’ဟူသော စကားနှစ်ခါ ထပ်ခြင်းမှာ လိုအပ်၍ ထပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆေးတိုက်ရမည့် အကြိမ်များကို **တကြိမ်စီ** ဖော်ပြရန် လိုအပ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဤမျှဆိုလျှင် ဝါကျထဲတွင် မလိုအပ်ဘဲ စကားထပ်မှုသည် ဝါကျကို ဖောင်းဖွစေ ကြောင်း သိသာလောက်ပါပြီ။

စကားပြေ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ရှိရန် စကားသုံးကျစ်လျစ်ရန် လိုပါသည်။ ဝါကျဖွဲ့ ကျစ်လျစ်ရန်လည်း လိုပါသည်။ ထိုသို့ ကျစ်လျစ်ရန် စကားဖွားခြင်း၊ စကားထပ်ခြင်းတို့ကို ရှောင်ရပါမည်။

ဝါကျရှည်လျှင် ရှုတ်တတ်သည်

သတင်းထောက်အချို့က ဝါကျကို အရှည်ကြီးရေးတတ်ပြီး အဆုံးမသတ်တတ်တော့ဘဲ ရှိတတ်၏။ ထိုအခါ ဝိဘတ်ဟုခေါ်သော နောက်ဆက်တွဲ ပစ္စည်းများကို မနိုင်သဖြင့် **ပြီး** ကို သုံးလျှင် တလျှောက်လုံး **ပြီး** ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ ထိုအတူ ၍။ ကာ၊ ရာ၊ တုန်း၊ ရင်း ... စသည်တို့ကို အပ်ကြောင်းထပ် သုံးလေ့ရှိသည်။

ဥပမာ (၁) -

- လူနည်းစုကသာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေလွှမ်းမိုးမှု ဆိုးရွားပြင်းထန်လာသော သဘာဝဇာတိပြန်မှုများသည်၊ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှု၏ လက္ခဏာများ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိဆက်စပ် နိုင်ကြသော်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရေးက စိုးရိမ်စိတ် စိုးစဉ်းမျှမရှိသော မြန်မာ စစ်အစိုးရအတွက် ဤသတင်းအချက်အလက်များ မသိနိုင်ကြသော မြန်မာပြည်သူ့လူထုအတွက် ဝေးနေရဆဲ ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ဝါကျသည်လည်း ရှည်လျားပြီး ပုဒ်အထားအသိုလွဲမှားမှုကြောင့် အဓိပ္ပါယ် မရှင်းလင်းသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ယင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်းအောင်ရေးသားနိုင်ပါသည်။

- မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေလွှမ်းမိုးမှု ဆိုးရွားပြင်းထန်လာသော သဘာဝ ဇာတိပြန်မှု များသည် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှု၏ လက္ခဏာများဖြစ်သည်ကို လူနည်းစုလောက်သာ ဆက်စပ် သိရှိနိုင်ကြပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာအရေးအတွက် စိုးရိမ်စိတ် စိုးစဉ်းမျှ မရှိသော မြန်မာစစ်အစိုးရကြောင့် မြန်မာပြည်သူများအပို့ လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဝေးနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ (၂) -

- ယမန်နေ့မနက် ၉ နာရီခန့်တွင် မကွေးတိုင်း၊ တိုင်းအတွင်းရေးမှူး၊ ခယက၊ မယက နှင့် သာသနာရေးဌာန တာဝန်ရှိသူများက ကား ၄-၅ (လေးငါး) စီးခန့်ဖြင့် ယမန်နေ့က ဖြစ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး စာသင်တိုက်များသို့ လိုက်လံ၍ တောင်းပန်လျှောက်ထားရာ အလယ်တိုက်သို့ အရောက်တွင် အလယ်တိုက် သံဃာများက အာဏာပိုင်များကို ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းလိုက်ပြီး ၎င်းတို့၏ ကား ၄ စီးကို ပိုင်ချုပ်လမ်းမပေါ်၌ မီးရှို့လိုက်သည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ချုပ်များနှင့် သံဃာတော်တပါးက ပြောသည်။

အထက်ပါ ဝါကျတွင်လည်း ရှည်လျားသောကြောင့်အဓိပ္ပါယ်ရှင်းထွေးသွားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ယင်းကို ပုဒ်အထားအသိုပြင်ဆင်ပြီး ဝါကျ ခွဲ၍ ပြန်လည် ရေးသားပါက ရှင်းလင်းသွားနိုင်ပါသည်။

- ယမန်နေ့က ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော သံဃာတော်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဿနာအတွက် ယနေ့နံနက် ၉ နာရီခန့်တွင် မကွေးတိုင်း အတွင်းရေးမှူး၊ ခယက၊ မယကနှင့် သာသနာရေးဌာန တာဝန်ရှိသူများက စာသင်တိုက်များသို့ တောင်းပန်လျှောက်ထားရန် လာရောက်ကြသည်။ ထိုသို့ လာရောက်စဉ် အလယ်တိုက်သို့အရောက်တွင် အလယ်တိုက်သံဃာများက အာဏာပိုင်များ နှင့် ၎င်းတို့စီးလာသော ကား ၄-၅ (လေးငါး) စီးကို ဖမ်းဆီးထားလိုက်ပြီး ကား ၄ စီးကိုပူ ပိုင်ချုပ်လမ်းမပေါ် တွင် မီးရှို့ပစ်လိုက်ကြသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ချုပ်များနှင့် သံဃာတော်တပါးက အသိပေးသည်။

ဥပမာ (၃) -

- စာပေစိစစ်ရေးက ထုတ်ပြန်သည့် မူဝါဒအသစ်များတွင် ယခင်ရှိပြီးသား စည်းကမ်း ချက်များ ပါဝင်သကဲ့သို့ စည်းကမ်းချက် အသစ်များလည်း ပါဝင်ပြီး ၎င်းအချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှု ကြော်ငြာလက်ခံရန်နှင့် မှားယွင်းမှု တစ်စုံတစ်ရာရှိပါက ထည့်သည့် မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်အား ထုတ်ဝေခွင့်

ပိတ်သည်အထိ အရေးယူရမည် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါဝါကျရှည်သည် အထူးပြုပုဒ် ရှေ့နောက်လွဲပြီး ဦးတည်ချက်မတူသည့် ပုဒ်စု တို့ကို ဝိဘတ် များနှင့် ဆက်ထားသဖြင့် နားလည်မှု မရှင်းမလင်းဖြစ်စေသည်။ အမှန်မှာ -

- စာပေစိစစ်ရေးက ထုတ်ပြန်သည့် မူဝါဒအသစ်များတွင် စည်းကမ်းချက်အသစ်များ နှင့်အတူ ယခင်ရှိပြီးသားစည်းကမ်းချက်များ ပြန်လည်ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ချမှတ်ထား သည့် စည်းကမ်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီမှု ကြော်ငြာလက်ခံရန်ဖြစ်ပြီး တစုံတရာ မှားယွင်းသည့် မဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ်အား ထုတ်ဝေခွင့်ပိတ်သည်အထိ အရေးယူရမည် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ဝါကျရှည်မှုကြောင့် အဓိပ္ပါယ် ရောထွေးစေသည့် ဥပမာတခု ထပ်ပြပါမည်။

ဥပမာ (၄) -

- စာပေစိစစ်ရေး၏ စည်းကမ်းချက်များတွင် ဆေးလိပ်နှင့် အမျိုးသမီးစားပွဲထိုး ခေါ်သော ကြော်ငြာများကို ဖော်ပြခွင့်မပြုကြောင်း ဖော်ပြထားပြီး နိုင်ငံခြားမှ လာသော ကြော်ငြာများကို ခိုင်မာမှု ရှိမရှိ စစ်ဆေးရန်နှင့် ကြော်ငြာ သရုပ်ဖော်ပုံများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းပြရမည်ဟု ပါရှိကြောင်း စုံစမ်းသိရှိရသည်။

အထက်ပါ စာကြောင်းသည် သတင်းအဖြစ်ရေးရာ၌ အတန်ငယ်ရှည်လျားသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အမှန် ရေးရမည်မှာ -

- စာပေစိစစ်ရေး၏ စည်းကမ်းချက်များတွင် ဆေးလိပ်ကြော်ငြာ နှင့် အမျိုးသမီးစားပွဲထိုး ခေါ်သော ကြော်ငြာများကို ဖော်ပြခွင့်မပြုကြောင်း ပါရှိသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံခြားမှလာသော ကြော်ငြာများကို ခိုင်မာမှုရှိမရှိ စစ်ဆေးရန်နှင့် ကြော်ငြာ သရုပ်ဖော်ပုံများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းပြရမည်ဟုလည်း ပါရှိကြောင်း စုံစမ်းသိရှိရသည်။

ဥပမာ (၅) -

- 'ကျွန်တော်သည် လမ်းပေါ်က ဖြစ်ရပ်တခုကိုမြင်ရ၍ စာရေးဆရာမင်းရှင် ရေးသားခဲ့သော လမ်းပေါ်က ဝတ္ထုတိုပုဒ်ကို သတိရလာပါသည်' ဟူသောဝါကျက အဓိပ္ပါယ်ရှုပ်ထွေးနေစေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဤဝါကျကို ပုဒ်အထားအသို နေရာမပြောင်းဘဲ-

'ကျွန်တော်သည် လမ်းပေါ်က ဖြစ်ရပ်တခုကို မြင်ရပါသည်။ ဤတွင် စာရေးဆရာ မင်းရှင် ရေးသားခဲ့သော လမ်းပေါ်က ဝတ္ထုတိုပုဒ်ကို သတိရလာပါသည်' ဟူ၍ ဝါကျတိုနှစ်ခု ခွဲရေးလျှင်လည်း အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဥပမာ (၆) -

- ဂဂ မျိုးဆက်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များကို စစ်အစိုးရက ဖမ်းဆီးလိုက်ပေမဲ့ ပြည်သူ များရဲ့ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြပွဲများ ဆက်လက် ပေါ်ပေါက်လာပြီး နောက်ဆုံးမှာ သံဃာတော်များလည်း ပါဝင်ဆန္ဒပြလာရာမှာ စစ်အစိုးရက စက်တင်ဘာမှာ အကြမ်းဖက်စော်ကားပြီး နှိမ်နင်းတာကြောင့်

သံဃာတော်များက အာဏာပိုင်များနဲ့ မဆက်ဆံရေး ပတ္တနိက္ကန္တနဲ့ ကံဆောင် သပိတ်မှောက်တော် မူကြပါတယ်။

အထက်ဖော်ပြပါ မလိုအပ်ဘဲ ရှည်လျားနေသည့် ဝါကျကလည်း အဓိပ္ပါယ် မရှင်းမလင်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

- စာမျိုးဆက်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များကို စစ်အစိုးရက ဖမ်းဆီးလိုက်ပေမဲ့ ပြည်သူများရဲ့ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြပွဲများ ဆက်လက် ပေါ်ပေါက်လာနေခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ သံဃာတော်များလည်း ပါဝင်ဆန္ဒပြလာရာမှာ စစ်အစိုးရက စက်တင်ဘာလမှာတော့ ဆန္ဒပြမှုကို အကြမ်းဖက်စော်ကားပြီး နှိမ်နင်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအတွက် သံဃာတော်များက အာဏာပိုင်များနဲ့ မဆက်ဆံရေး ပတ္တနိက္ကန္တနဲ့ ကံဆောင် သပိတ်မှောက်တော်မူကြပါတယ်။

အချုပ်ဆိုလျှင် မိမိဆိုလိုချက် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်စေလိုလျှင် အတတ်နိုင်ဆုံး ဝါကျ တိုတိုရေးရန်၊ မလွဲမရှောင်သာ၍ ဝါကျရှည်ရှည် ရေးရသည့်အခါမျိုးတွင်လည်း ပုဒ်အထားအသို အဆက်အစပ်ကို အထူးဂရုပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဝါကျဖွဲ့စည်းပုံ မညီညွတ်ခြင်း

ဝါကျများကို ဖွဲ့စည်းသည့်အခါ ပုဒ်အထားအသို မှန်ကန်ရေးက အရေးကြီးသကဲ့သို့ပင် ဖွဲ့စည်းပုံမညီညွတ်ခြင်းသည်လည်း အရေးကြီးသည်။ သို့မှသာ ဆိုလိုသောအဓိပ္ပါယ်ကို တိတိကျကျ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြနိုင်မည်။

ဖွဲ့စည်းပုံမညီညွတ်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဝါကျ၏ အစ အလယ် အဆုံးတို့ အချင်းချင်း ညီညွတ် သည့် သဘောဖြစ်သည်။ ရှေ့နောက်အဖွင့်အပိတ် ညီညွတ်ခြင်းသဘောလည်း ပါဝင်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ မညီညွတ်လျှင် အနက် ရှုပ်ထွေးသွားတတ်သည်။

ဥပမာ (၁) -

‘ထန်းတက်လုပ်ငန်းပေါများသော အထက်အညာဒေသ မြေလတ်ပိုင်းရှိ ပြည်သူ့ ဆေးရုံများမှ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများသည် ခါးရိုးကျိုးခြင်းနှင့် ပေါင်ရိုးကျိုးခြင်း လူနာများ ကုသ ပြုစုခြင်း လုပ်ငန်းများကို ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ထားရန် လိုအပ်လှပါသည်’ ဟူသော ဝါကျတွင် ခါးရိုးကျိုးခြင်းနှင့် ပေါင်ရိုးကျိုးခြင်း လူနာများကုသပြုစုခြင်းဟု ‘ခြင်း’ကို မျိုးမတူဘဲ ဆက်တိုက် သုံးခြင်းကြောင့် အဓိပ္ပါယ် မရှင်းလင်းတော့ဘဲ ဖြစ်သွားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ အမှန်မှာ -

‘ထန်းတက်လုပ်ငန်းပေါများသော အထက်အညာဒေသ မြေလတ်ပိုင်းရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံ များမှ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများသည် ခါးရိုးကျိုးသောလူနာများနှင့် ပေါင်ရိုးကျိုးသော လူနာများ ကုသပြုစုခြင်း လုပ်ငန်းများကို ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ထားရန် လိုအပ်လှပါသည်’ ဟူ၍ ဖြစ်ရမည်။

ဥပမာ (၂) -

‘ဘဝဖူလုံရေး၊ အလှူပြုနိုင်ရေး၊ သန်းကြွယ်သူဌေး ဖြစ်လိုလျှင် ထိထိုးပါ’ ဟူသော ဝါကျမှာလည်း -

‘ဘဝဖူလုံရေး၊ အလှူဒါန ပြုနိုင်ရေး၊ သန်းကြွယ်သူဌေး ဖြစ်ရေးအတွက် ထိထိုးပါ’ ဟု ညီညွတ်စွာ ရေးမှသာ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းပေသည်။

ဥပမာ (၃) -

- ပေါ့ဆမှု၊ ရေကူးအတွေ့အကြုံမရှိမှု နှင့် အရက်သေစာ သောက်စားထားခြင်းတို့ ကြောင့် ရေနစ်သေဆုံးကြရခြင်းဖြစ်သည်ဟု သက်ဆိုင်ရာက သတိပေးချက် ထုတ်ပြန်ထားသည်။

ထိုဝါကျတွင်လည်း မှု နှင့် ခြင်း တို့ ဟန်ချက်မညီသောကြောင့် ဦးတည်ရာ မတူသကဲ့သို့ ဖြစ်စေပါသည်။ အမှန်မှာ -

‘ပေါ့ဆမှု၊ ရေကူးအတွေ့အကြုံ မရှိမှု နှင့် အရက်သေစာ သောက်စားထားမှုတို့ ကြောင့် ရေနစ် သေဆုံးကြရခြင်းဖြစ်သည်ဟု သက်ဆိုင်ရာက သတိပေးချက် ထုတ်ပြန်ထားသည်’ ဟု ညီညွတ်စွာ ရေးရမည်ဖြစ်သည်။

မှု ၊ မှု ၊ ခြင်း (မှား)
မှု ၊ မှု ၊ မှု (မှန်)
ခြင်း၊ ခြင်း၊ ခြင်း(မှန်)

ဝါကျအတွင်း စကားလုံး လိုခြင်း ပိုခြင်း

- မြန်မာနိုင်ငံက လတ်တလောဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အခြေအနေတွေကို နော်ဝေးအစိုးရနဲ့ အီးယူ ကနေ တစ်တစ်ခု အရေးယူ ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ အတွက် မြန်မာ့အရေးလှုပ်ရှားသူတွေက ဒီမိုကရက်တစ် မြန်မာ့အသံရုံးစိုက်ရာ နော်ဝေးနိုင်ငံ အော်စလိုမြို့မှာ ဒီကနေ့ ဆန္ဒပြတောင်းဆိုပါတယ်။

ဖော်ပြပါ ဝါကျမှာ သတင်း သဘောသဘာဝအရ စကားလုံးတချို့ လိုနေ ပိုနေသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

လတ်တလောဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အခြေအနေတွေကို ဆိုတဲ့ ဖော်ပြချက်က အဓိပ္ပါယ်မပြည့်စုံပါ။ ‘ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူတွေကို စစ်အစိုးရက အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းနေတဲ့ လတ်တလော အခြေအနေ တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့’ ကဲ့သို့ ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြရေးသားသင့်ပါသည်။

ထို့အပြင် ‘အီးယူ’ အစား ‘ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ)’ ဟု အပြည့်အစုံ ဖော်ပြရပါမည်။ ‘ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံရုံးစိုက်ရာ’ ဟူသော ဖော်ပြချက်ကတော့ အဓိကဖော်ပြလိုသည့် အကြောင်းအရာနှင့် သက်ဆိုင်မှုမရှိတာကြောင့် (မသက်ဆိုင်၊ မလိုအပ်သောကြောင့်) မလိုအပ်တဲ့ ပိုနေတဲ့ ဖော်ပြချက်သာဖြစ်ပါသည်။ အမှန်မှာ -

‘မြန်မာနိုင်ငံမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူတွေကို စစ်အစိုးရက အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းနေတဲ့ လတ်တလော အခြေအနေတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ နော်ဝေအစိုးရနဲ့ ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ) တို့ကို နော်ဝေရောက် မြန်မာအရေးလှုပ်ရှားသူတွေက အော်စလိုမြို့မှာ ဒီနေ့ ဆန္ဒပြ တောင်းဆိုပါတယ်’ ဟု ရေးနိုင်ပါသည်။

မလိုအပ်ဘဲ ပိုနေသော စကားလုံးများကြောင့် စာ၏ ဆိုလိုရင်းကို ရှုပ်ထွေးစေပြီး အကြောင်းအရာကို ဖောင်းပွစေပါသည်။

ဥပမာ (၁) -

‘သေဆုံးသူများမှာ သံဃာတော်များ၊ ကျောင်းသားလူငယ်များနှင့် ပြည်သူလူထုများ ဖြစ်ပြီး အနည်းဆုံး လူ ၂၀၀ ကျော်ကျော် သေဆုံးသည်ဟု ခိုင်လုံသော သတင်းရပ်ကွက်မှ သတင်း ရရှိထားပါသည်’ ဟူသည့် ဝါကျတွင်လည်း စကားလုံးအချို့ ပိုနေသည်ကို ထုတ်ပယ်နိုင်ပါသည်။

‘သံဃာတော်များ၊ ကျောင်းသားများ အပါအဝင် အနည်းဆုံး လူဦးရေ ၂၀၀ ကျော် သေဆုံးသည်ဟု သတင်းရရှိထားပါသည်’ ဟု လိုရင်းသာ ပေါ်လွင်အောင် ရေးသင့်ပါသည်။

ဥပမာ (၂) -

‘ခရီးသည်တင် အစေးပြေးကားဂိတ်နှင့် တွဲလျက် ကုန်ကားကြီးများ ရပ်နားစခန်းပါ တွဲ၍ ဖွင့်လှစ်ထားသောကြောင့် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ လာသည့် ကားကြီးများ ရပ်နားရန် နေရာအတွက် အဆင်ပြေသည့် အပြင်...’ ဟူသော ဝါကျတွင် ‘တွဲ၍’ မှာ အပိုစကားလုံး ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ (၃) -

- အခု ဆက်လက်ပြီး ကျန်ရှိနေသေးသည့် သတင်းများကို (ဒေါ်နန်)က ကြေညာလိမ့်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ထိုဝါကျတွင် သေး နှင့် လိမ့် က အပိုဖြစ်သည်။

ဥပမာ (၄) -

‘ယင်းတို့ကို စိုက်ပျိုးရေးတွင် အသုံးပြုရေး၊ မွေးမြူရေးတွင် အသုံးပြုရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုရန် တင်သွင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်’ ဟုရေးသားရာတွင်လည်း ‘အသုံးပြုရေး’ ဟူသော စကားလုံးများ ထပ်ကာထပ်ကာ အသုံးပြုထားသည်မှာ အပိုလုံးများပင်ဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ -

‘ယင်းတို့ကို စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုရန် တင်သွင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်’ ဟု ရေးနိုင်သည်။

ဥပမာ (၅) -

- တာဝန်ကျ ရဲအရာရှိက တစ်တရာ ဖြေဆိုဖို့ ငြင်းဆို သွားခဲ့ပါတယ်။
‘တစ်တရာ’ ဟူသောအသုံးသည် အရှိကို ညွှန်ပြသည့် စကားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖြေကြားခြင်း အလျဉ်းမရှိသည်ကို ပြောလိုလျှင် ‘တစ်တရာ’ ကို ထည့်ရေးရန် မလိုပါ။

ထိုပြင် 'ငြင်းဆို' သည်လည်း အဓိပ္ပါယ်အရဆိုလျှင် ချေပ ငြင်းဆန် ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မညီသည့်စကားမျှ ပြောခြင်းမရှိဘဲ ငြင်းပယ်သည်ဆိုလျှင် ငြင်းဆန်သည်ဟု သုံးခြင်းက ပို၍ သင့်လျော်မှန်ကန်ပါသည်။

- ထို့ကြောင့် ရေးသင့်သည် မှာ -
- တာဝန်ကျ ရဲအရာရှိက ဖြေဆိုဖို့ ငြင်းဆန်ခဲ့ပါတယ်။

မပြည့်စုံဘဲ လိုနေသော စကားလုံးများကြောင့် အဓိပ္ပါယ် အားပျော့နေသည့် ဝါကျများလည်း ရှိသည်။

- ဥပမာ (၁) -**
- ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆောင်ပုဒ်သည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရေး မဟုတ်။

ထိုဝါကျကို -
'ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆောင်ပုဒ်သည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးသာဖြစ်ပြီး၊ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရေး မဟုတ်' ဟု ပြည့်စုံအောင် ရေးရမည်။

- ဥပမာ (၂) -**
- 'အခုလ (၅) ရက်နေ့ ရက်စွဲနဲ့ ကြေညာချက်တစောင်ထုတ်ပြန်' ဟူသော ဝါကျတွင်လည်း တကယ်တမ်းပါရမည်ဖြစ်သည့် ရက်စွဲအတိအကျ မပါသည် ကို တွေ့ရသည်။

'စက်တင်ဘာလ(၅) ရက်နေ့ ရက်စွဲနဲ့ (စက်တင်ဘာ (၅) ရက်စွဲနဲ့) ကြေညာချက် တစောင် ထုတ်ပြန်' ဟု ဖြစ်သင့်ပါသည်။

- ဥပမာ (၃) -**
- မဲဆောက် ဆန်လှပွဲသို့ မြန်မာလူမျိုး နှစ်သောင်းကျော် လာရောက်ကြသည်။
- မဲဆောက် ဆန်လှပွဲသို့ မြန်မာလူမျိုး နှစ်သောင်းကျော်လာရောက်ပြီး ဆန်နှင့် စားစရာ များကို ယူကြသည်။ (မြန်မာနိုင်ငံသား နှစ်သောင်းကျော် ဟုဆိုက ပိုမှန်မည်။)

- ဥပမာ (၄) -**
- ယင်းအမှုတွင် အန်အယ်လ်ဒီ မတ္တရာမြို့နယ် စည်းရုံးရေး ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ဦးညိုကြီးသည် ကြံဖွံ့ရှုံးရှေ့တွင် ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေရန် ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုမှု ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ (၅၀၆) ဒုတိယပိုင်းဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်၊ ကျန်ရှိသူများကို ပုဒ်မ (၅၀၆) ဒုတိယပိုင်း (၁၁၄) ဦးညိုကြီး ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုရာတွင် ထောက်ခံမှုဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်စီ ချခဲ့သည်ဟု ၎င်းက ဆိုသည်။
အထက်ပါဝါကျသည် မလိုအပ်ဘဲ ရှည်လျားနေသည့်အပြင် လိုနေသော စကားလုံးများ ကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ရှုပ်ထွေးနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ လိုနေသော စကားလုံးများ၏ နေရာကို အောက် ဝါကျတွင် ကြည့်ပါ။
- ယင်းအမှုတွင် အန်အယ်လ်ဒီ မတ္တရာမြို့နယ် စည်းရုံးရေး ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ဦးညိုကြီးသည်

ကြိယ့်ရုံးရှေ့တွင် ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေရန် ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုမှု ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ(၅၀၆) ဒုတိယပိုင်းဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်၊ ကျန်ရှိသူများကို ပုဒ်မ (၅၀၆) ဒုတိယပိုင်း (၁၁၄) ဦးညှိကြီး ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုရာတွင် ထောက်ခံမှုဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်စီ ချခဲ့သည်ဟု ၎င်းက ဆိုသည်။ ရေးသင့်သည်မှာ

- ယင်းအမှုတွင် (အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်) အန်အယ်လ်ဒီ (၏) မတ္တရာမြို့နယ် စည်းရုံးရေး ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ဦးညှိကြီးသည် ကြိယ့်(ပြည်ခိုင်ဖြိုး) ရုံးရှေ့တွင် ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေရန် ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုမှု(ကြောင့်) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ(၅၀၆) ဒုတိယပိုင်းဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ် (ချမှတ်ခံရခြင်းဖြစ်သည်။) (ထို့ပြင်) ကျန်ရှိသူများကို ပုဒ်မ (၅၀၆) ဒုတိယပိုင်း (၁၁၄) (အရ) ဦးညှိကြီး(က) ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုရာတွင် ထောက်ခံ(ခဲ)မှုဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်စီ ချခဲ့သည်ဟု ၎င်းက ဆိုသည်။

ဥပမာ (၅) -

- ဦးသန်းလွင်ကို သံလက်သီးဖြင့် ထိုးသွားသူက ကြိယ့် (ပြည်ခိုင်ဖြိုး) ရုံးထဲ ပြေးဝင်သွား သည်ကို ဦးညှိကြီးက တွေ့ရှိခဲ့သောကြောင့် ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

အထက်ပါဝါကျတွင်လည်း စကားလုံး လိုနေသောကြောင့်၊ အဓိပ္ပါယ် မရှင်းလင်း ဖြစ်နေသည်။ အမှန် ဖြစ်သင့်သည်မှာ -

- 'ဦးသန်းလွင်ကို သံလက်သီးဖြင့်ထိုးပြီး ထွက်ပြေးသွားသူ ကြိယ့် (ပြည်ခိုင်ဖြိုး) ရုံးထဲ ပြေးဝင်သွားသည်ကို ဦးညှိကြီးက တွေ့ရှိခဲ့သောကြောင့် ကြိယ့် (ပြည်ခိုင်ဖြိုး) ရုံးရှေ့တွင်(ထိုရုံးရှေ့တွင်) အော်ဟစ် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ဥပမာ (၆) -

- ယင်းသို့ သံလက်သီးဖြင့် အထိုးခံခဲ့ရပြီး တရားစွဲခံထားရသူ ဦးသန်းလွင် အသက်(၇၀) နှစ်ကို အောက်တိုဘာ ၂ ရက်နေ့ညက နေအိမ်၌ ရဲများက လာရောက် ဖမ်းဆီး သွားခဲ့သည်။

ထိုဝါကျသည်လည်း လိုနေသောစကားလုံးတို့ကြောင့် လိုအပ်သလောက် အဓိပ္ပါယ် မပေါ်လွင်ဘဲ ရှိသည်။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ-

- ယင်းသို့ သံလက်သီးဖြင့် အထိုးခံခဲ့ရသည့်အပြင် တရားစွဲခြင်းပါ ခံထားရသူ ဦးသန်းလွင် အသက်(၇၀) နှစ်ကို အောက်တိုဘာ ၂ ရက်နေ့ ညက နေအိမ်၌ ရဲများက လာရောက် ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

ဥပမာ (၇) -

- စက်တင်ဘာလကုန်ပိုင်းမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြတဲ့ သံဃာတော်များနဲ့ ကျောင်းသားများ အပါအဝင် ပြည်သူများကို ဖိတ်ခတ် ရိုက်နှက် ညှဉ်းပမ်း ဖြိုခွဲတာကြောင့် ရာချီသေဆုံးပြီး ထောင်ချီ ဖမ်းဆီးခံနေရပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

အထက်ပါ ဝါကျတွင်လည်း 'ရာချီ ၊ ထောင်ချီ' ဟူသော အသုံးမှာ အရပ်သုံးစကား

ဆန်နေပြီး ‘လူဦးရေ ရာနှင့်ချီ၍ သေဆုံးပြီး၊ ထောင်နှင့် ချီ၍ ဖမ်းဆီးခံ နေရပြီ’ ဟုသကဲ့သို့သာ ပိုမို ရှင်းလင်းအောင် ရေးသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် ‘ပစ်ခတ် ရိုက်နှက် ညှဉ်းပမ်း ဖြို့ခွဲတာကြောင့်’ ဟူသော ပုဒ်စုကိုလည်း ‘အကြမ်းဖက်ဖြိုခွဲတာကြောင့်’ ဟု ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

ပုဒ် အထားအသို နေရာလွဲခြင်း

ဥပမာ (၁) -

-အစစ်ဆေး ခံကြနေရပါတယ်။

အထက်ပါ ဝါကျမှာ ‘ခံနေ’သည် ကြိယာအရ ဖြစ်စဉ်ပြအသုံးဖြစ်ပြီး ခွဲထုတ်၍ မရသော ကြိယာအတွဲဖြစ်သည်။ ‘ကြ’မှာ အများပြ အသုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြိယာနောက်မှာသာ လိုက်ရသည်။

အစစ်ဆေး ခံနေကြရပါတယ်။ (အမှန်)

လုပ်နေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

လုပ်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (အမှန်)

ဥပမာ (၂)

- နောက်ထပ် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းမှု ဖြစ်ပပွားအောင်...

‘ဖြစ်ပွား’ သည် လုံးတူကြိယာ ဖြစ်သည်။ ထို လုံးတူကြိယာကြားတွင် အငြင်းစကားလုံး ‘မ’ကို ထည့်သွင်း၍ မရပါ။ ထို့ကြောင့်

‘နောက်ထပ် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းမှု မဖြစ်ပွားအောင်...’ ဟုသာ ရေးမှမှန်သည်။

ထိုကဲ့သို့ပင် -

ဖြစ်ပေါ် - ဖြစ်မပေါ် (မှား) - မဖြစ်ပေါ် (မှန်)

ကြိုးစား - ကြိုးမစား (မှား) - မကြိုးစား (မှန်)

ခွဲခြား - ခွဲမခြား (မှား) - မခွဲခြား (မှန်)

ပင်ပန်း- ပင်မပန်း (မှား) - မပင်ပန်း (မှန်) - ဟု သုံးခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။

ဥပမာ (၃)

- **ပသင်ကြား**ပေးနိုင်တာကို ဝေဖန်ပြောဆိုသွားပါတယ်။

ဖော်ပြပါဝါကျ၌ အငြင်းစကားလုံး ‘မ’ကို နေရာလွဲထည့်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ ‘သင်ကြား’က သီးခြားကြိယာတစ်ခု ဖြစ်ပြီး ‘ပေး’မှာ ရှေ့ကြိယာကို ပိုမို လေးနက်အောင် ထောက်ပံ့ပေးသော ကြိယာထောက်ဖြစ်သည်။

‘မ’ မှာ ကြိယာထောက် ‘ပေး’ ကို ငြင်းဆန်ထားသော အငြင်းစကားလုံးဖြစ်၍ ထို ‘မ’သည် ‘ပေး’ နှင့်သာ ပို၍ သက်ဆိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် ‘မ’ကို ‘ပေး’ နှင့်သာ ကပ်လျက်သုံးလျှင် ပို၍ သင့်တော်ပါသည်။

– သင်ကြားမပေးနိုင်တာမျိုးကို ဝေဖန်ပြောဆိုသွားပါတယ်။

ထိုကဲ့သို့ပင် –

– မထိန်းသိမ်းပေးနိုင် – ထိန်းသိမ်းမပေးနိုင် (မှန်)

– မပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါ – ပံ့ပိုး မပေးနိုင်ပါ (မှန်)

– မစုံစမ်းပေးနိုင်ပါဘူး – စုံစမ်းမပေးနိုင်ပါဘူး (မှန်)

– ပလင်စတစ်ပစ္စည်းများကို မီးနှင့်နီးသောနေရာတွင် မကပ်ထားရ။

– ပလင်စတစ်ပစ္စည်းများကို မီးနှင့်နီးသောနေရာတွင် ကပ်မထားရ။ (မှန်)

ဤ သဒ္ဒါပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များမှာ သတင်းမီဒီယာပိုင်းနှင့် သင့်တော်သရွေ့၊ လိုအပ်သရွေ့ကိုသာ ရှေးချယ် ထုတ်နုတ် တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာသဒ္ဒါကျမ်း ကဲ့သို့ အပြည့်အစုံ တင်ပြထားခြင်းမဟုတ်ပါ။ သတင်းမီဒီယာအတွက် အသုံးတည့်စေရန်မျှကိုသာ ရည်ရွယ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- (၁) မြန်မာအဘိဓာန် (မြန်မာစာအဖွဲ့)
- (၂) ပါဠိသက် မြန်မာ ဝေါဟာရ အဘိဓာန်
- (၃) မြန်မာသဒ္ဒါ (မြန်မာစာအဖွဲ့)
- (၄) မြန်မာစာလုံးပေါင်း သတ်ပုံကျမ်း (မြန်မာစာအဖွဲ့)
- (၅) မြန်မာစကား မြန်မာစာရုပ်ပုံလွှာ (မောင်ခင်မင်- ခနုဖြူ)
- (၆) မြန်မာစာ မြန်မာစကား (မြန်မာစာအဖွဲ့)
- (၇) စာနယ်ဇင်းသမိုင်း စာတန်းများ -ပထမတွဲ (စာပေဗိမာန်)
- (၈) သတင်းလိုက်ခြင်း နှင့် သတင်းရေးသားခြင်း အခြေခံလက်စွဲ
The Indochina Media Memorial Foundation)
- (၉) အသံလွှင့်ဌာနများ
- (၁၀) အင်တာနက်စာမျက်နှာများ
- (၁၁) ပြည်တွင်းပြည်ပထုတ် မြန်မာ ပုံနှိပ်စာအုပ်စာတန်းများ

ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း
၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

မြန်မာသတင်းသမားများ Burma Media Association က ထုတ်ဝေသည်။
National Endowment for Democracy အဖွဲ့က ကုန်ကျစားရိတ်ကျခံသည်။

ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း

၆၃

